

സ്വാതിതിരുന്നാളിന്റെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ
(ഭാവാർത്ഥസഹിതം)
പ്രൊഫ. പി.ടി. ഇന്ദിരാദേവി (1946-2001)

ഉള്ളടക്കം

ആമുഖം

കൃതികൾ

1. വിശ്വേശ്വര ദർസൻ കർ
2. ശങ്കർ ശ്രീഗിരി
3. സീസ് ഗംഗ് ഭസ്മ അംഗ്
4. രാമചന്ദ്ര പ്രഭു
5. ബജ്ജ് ബധായി
6. അബയ് സുഖദായി
7. ബംസീ വാലേനേ
8. സുമരണ് കർ
9. ബാജ്ജ് മുരളി
10. മഹീപാല് പ്യാരേ
11. നന്ദ നന്ദന്
12. ജമുനാ കിനാരേ
13. കൃഷ്ണ ചന്ദ്ര രാധാ
14. കരുണാനിധാന്
15. നാചേ രഘുനാഥ്
16. സോഹനീ സ്വരൂപ്
17. ജയ് ജയ് ദേവീ
18. ദേവന് കേ പതി
19. സുനോ സഖീ മേരി
20. ചലിയേ കുഞ്ജന് മോ
21. കാൻ ഹാ കബ്
22. ആലിമേതോ
23. ആയേ ഗിരിധർ
24. ആജ് ഉനീംദേ
25. ആജ് ആയേ
26. അബ് തോ ബൈരാഗിന്
27. ഭയിലോ പിയാ
28. ആന് മിലോ മെഹബൂബ്
29. ഉഝോ സുനിയേ
30. വ്രജ് കീ ഛരവി
31. മേ തോ നഹീ ജാവും
32. മിലിയേ ശ്യാമ്
33. സാഠവരോ തേരി

- 34. ജാവോ മത് തും
- 35. ഗാഫില് ഭയി
- 36. ഗോരീ മത് മാറോ
- 37. കാൻഹാനേ ബജായീ
- 38. ഗീധകുനികു (തില്ലാന)

ശ്രീ സ്വാതിതിരുന്നാളിന്റെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ

19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം തിരുവിതാംകൂറിന് പരിണാമത്തിന്റെ കാലഘട്ടമായിരുന്നു. വേലുത്തമ്പി ദളവയുടെ തീരോധാനത്തോടെ ബ്രിട്ടീഷുകാരുടേതുള്ള സൈനികമായ ചെറുത്തു നില്പ് അവസാനിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ സൈനിക ചരിത്രത്തിനു തിരശീല വീണ ഇതേ കാലഘട്ടത്തിൽ തന്നെ സംഗീത ചരിത്രത്തിൽ ഒരു സുവർണ്ണ യുഗം പിറക്കുകയും ചെയ്തു. 1813 ഏപ്രിൽ 16-ാം തീയതി ഉദ്യോഗസ്ഥരായും 1846 ലെ ക്രിസ്തുമസ് ദിനത്തിൽ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്ത ഉജ്വല സൂര്യനായ ശ്രീ സ്വാതിതിരുന്നാൾ രാമവർമ്മയാണ് ഈ സുവർണ്ണ യുഗത്തിന് കാരണഭൂതൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഗീതധാര ഇന്നും മലയാളിയുടെ മനസ്സിനു കുളിർമ നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. വിദേശ മേൽക്കോയ്മ ഗത്യന്തരമില്ലാതെ അംഗീകരിക്കേണ്ടിവരുന്ന ഈ മഹാരാജാവ് പരദേശി സംഗീതത്തെ സർവ്വാത്മനാ സ്വാഗതം ചെയ്തിരുന്നു. ഒരു പക്ഷെ തെക്കൻ കേരളത്തിലും ഇന്നത്തെ തമിഴ്നാട്ടിലെ കന്യാകുമാരി ജില്ലയിലും മാത്രം യാത്ര ചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ യുവമഹാരാജാവ് ഭാരതത്തിലെ വിദൂരദേശങ്ങളിലെ ഭാഷയേയും സംഗീതത്തെയും സംസ്കാരത്തെയും കുറിച്ച് ആവേശവും അഭിമാനവും കൊണ്ടിരുന്നു. ഭാരതത്തിലേതു മാത്രമല്ല പേർഷ്യൻ സംഗീതം പോലും അദ്ദേഹത്തെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു എന്നു പറയുമ്പോൾ സംഗീതത്തിന്റെ അതിർത്തികളില്ലാത്ത സാമ്രാജ്യത്തിലെ ചക്രവർത്തിയാകുവാൻ സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്ന സംഗീതജ്ഞനാണ് സ്വാതിതിരുന്നാളെന്നു കാണാം. രാജാക്കന്മാരിൽ സംഗീതജ്ഞനും സംഗീതജ്ഞരിൽ രാജാവും ആയിരുന്നു സ്വാതി എന്നു പറഞ്ഞു വരുന്നതിൽ തെല്ലും അതിശയോക്തിയില്ലല്ലോ.

തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിനായ ഗൗരി ലക്ഷ്മീദായിയുടെ രണ്ടാമത്തെ സന്തതിയായി 1813 ഏപ്രിൽ 16-ാം തീയതി (കൊ.വ. 988 ഇടവം 5-ാം തീയതി ചോതി നക്ഷത്രം) ശ്രീ സ്വാതിതിരുന്നാൾ ജനിച്ചു. ചങ്ങനാശ്ശേരിയിലെ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു പിതാവ്. രാജസ്ഥാനത്തിന് അനന്തരവകാശികൾ ഇല്ലാത്ത വേളയിൽ ഗർഭത്തിൽ തന്നെ രാജസ്ഥാനം ലഭിച്ച ഗർഭശ്രീമാൻ ആയാണ് സ്വാതിതിരുന്നാൾ അറിയപ്പെട്ടത്.

സ്വാതിതിരുന്നാളിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതൃലവും സംഗീതജ്ഞനും കവിയുമായ ഇരയിമ്മൻ തമ്പി രചിച്ച ഉറക്കുപ്പാട്ട് ഇന്നും മലയാളിക്കു ഗൃഹാതുരത്വം ഉണർത്തുന്ന ഗീതമാണ്. ഓമനത്തിങ്കൾ എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഈ അതിമനോഹരമായ ഉറക്കുപ്പാട്ടിന്റെ അന്ത്യചരണങ്ങൾ സ്വാതിതിരുന്നാളിന്റെ ജനനത്തെ രാജകുടുംബം എങ്ങനെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ഈശ്വരൻ തന്ന നിധിയോ പര-
 മേശ്വരി ഏന്തും കിളിയോ
 എന്നുണ്ണിക്കുഷ്ണൻ ജനിച്ചോ പാരിൽ
 ഇങ്ങനെ വേഷം ധരിച്ചോ
 ലക്ഷ്മീ ഭഗവതി തന്റെ തിരു-
 നെറ്റിമേലിട്ട കുറിയോ
 പത്മനാഭൻ തൻ കൃപയോ ഇനി
 ഭാഗ്യം വരുന്ന വഴിയോ

പത്മനാഭന്റെ കൃപ വഴി ലഭിച്ച ഈ ഭാഗ്യസന്താനത്തെ താലോലിച്ചു വളർത്താൻ അമ്മ ലക്ഷ്മീദായിയ്ക്ക് ഏറെക്കാലം കഴിഞ്ഞില്ല. സ്വാതിക്ക് 2 വയസ്സ് തികയുന്നതിനു മുമ്പ് സ്വാതിയേയും സഹോദരനേയും സഹോദരിയേയും 13 വയസ്സു മാത്രം പ്രായമുള്ള ഇളയമ്മ

പാർവതീഭായിയുടെ കയ്യിലേൽപ്പിച്ച് ഇഹലോഹവാസം വെടിഞ്ഞു. റീജന്റായി രാജ്യഭരണവും പാർവതീഭായിയുടെ ചുമതലയായി.

പിതാവിന്റെയും കേണൽ മൺറോവിന്റെയും തഞ്ചാവൂരിൽ നിന്നു വന്ന സുബ്ബറാവുവിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ സ്വാതിതിരുന്നാളും സഹോദരനും സംസ്കൃതവും, ഇംഗ്ലീഷും, തെലുങ്കും കന്നടയും പേർഷ്യനും ഹിന്ദുസ്ഥാനിയും അഭ്യസിച്ചു. കേണൽ വെൽഷ് എന്ന സന്ദർശകൻ 13 വയസ്സുകാരനായ സ്വാതിയെ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ ഉണ്ടായ അത്ഭുതകരമായ അനുഭവം ഡയറിക്കുറുപ്പുകളിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. “Malcom’s Central India” എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകത്തിന്റെ ഒരു അധ്യായവും റംഗൂൺ നഗരം കീഴടക്കിയതിനെ കുറിച്ച് ഗവർണ്ണർ ജനറൽ എഴുതിയ പേർഷ്യൻ ലേഖനവും തുടർന്ന് സംസ്കൃതവും മലയാള ഭാഗങ്ങളും വായിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു. യൂക്ലിഡ് ജ്യോമെട്രിയിലെ ഒരു സിദ്ധാന്തം സ്റ്റേറ്റിൽ വരച്ച് കാണിച്ച് വിശദീകരിച്ചു. Geometry, Hexagon, Septagon, Octagon, Decagon, Duodeceagon എന്നീ പദങ്ങൾ ജ്യോമിതി, ഷഷ്ടകോണം, സപ്തകോണം, അഷ്ടകോണം, ദശകോണം, ദ്വാദശകോണം എന്നീ സംസ്കൃത പദങ്ങളിൽ നിന്നും ഉത്ഭവിച്ചതാണെന്നും സ്വാതി പ്രസ്ഥാവിച്ചതായി രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. പേർഷ്യൻ വളരെ ശുദ്ധമായ സംഭാഷണമായിരുന്നെങ്കിലും വികലമായ ഇംഗ്ലീഷ് മാത്രമേ ആ കാലഘട്ടത്തിൽ സ്വാതി സ്വായത്തമാക്കിയിരുന്നുള്ളൂവെന്നും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

16-ാം വയസ്സിൽ സ്വാതിതിരുന്നാൾ സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്തു. ഭരണ രംഗത്ത് ഉടനടിതന്നെ പുത്തനുണർവ് പകർന്നുകൊണ്ട് ഒട്ടനവധി പരിഷ്കാരങ്ങൾക്ക് സ്വാതിതിരുന്നാൾ തുടക്കം കുറിച്ചു. മുൻസിഫ് കോർട്ടുകൾ, കോഡ് ഓഫ് റഗുലേഷൻ, റവന്യൂ സർവ്വേ, സെൻസസ്, സർക്കാർ ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂൾ (പിന്നീട് തിരുവനന്തപുരം യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജായി രൂപാന്തരപ്പെട്ട സ്ഥാപനം). നക്ഷത്ര ബംഗ്ലാവ് (ഇന്ന് കേരള സർവ്വകലാശാലയുടെ കീഴിലുള്ള ബ്ലൈസ്റ്റേറ്റ്), പാശ്ചാത്യ ചികിത്സാ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള ആശുപത്രി, വാക്സിനേഷൻ വകുപ്പ്, ഗ്രന്ഥശാല (തിരുവനന്തപുരത്തെ പബ്ലിക് ലൈബ്രറിയാകി രൂപാന്തരപ്പെട്ട സ്ഥാപനം), ക്രൂരമായ ശിക്ഷാനടപടികളുടെ നിർമ്മൂലനം എന്നിങ്ങനെ ഇന്നും ദർശിക്കാവുന്ന അനേകം സംഭാവനകൾ സ്വാതിയുടേതായുണ്ട്. എന്നാൽ സംഗീത രംഗത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവനകൾ ഇവയെയൊക്കെ നിഷ്പ്രഭമാക്കുന്നവയാണ്.

സംഗീതം, ചിത്രമെഴുത്ത്, നൃത്തം, കവിത എന്നീ രംഗങ്ങളിൽ പ്രഗത്ഭരായവരെ തന്റെ സദസ്സിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചു വരുത്തുകയും അവരെ ആദരിക്കുന്നതിൽ ധാരാളിത്തം കാണിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് മഹാരാജാവിന്റെ ഒരു ബലഹീനതയായിരുന്നു എന്നുതന്നെ പറയാം. (ഈ വിഷയം ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റുമാരുടെ വിമർശനത്തിനു പാത്രമായിട്ടുണ്ട്.) ഇതിൽ സംഗീതവും നൃത്തവും തന്നെയായിരുന്നു മുൻപന്തിയിൽ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന സംഗീത രത്നങ്ങൾ ഭാരതത്തിന്റെ വിവിധ ദേശങ്ങളിൽ നിന്നെത്തിയവരായിരുന്നു. തഞ്ചാവൂർ, കല്പിക്കോട്ട, ചെന്ന പട്ടണം, കൽക്കട്ട, മഹാരാഷ്ട്ര, ചോളപുരം, ബോംബേ ലാഹോർ എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു കൊച്ചു തിരുവിതാംകൂറിലെ സംഗീത പ്രതിനിധാനം.

താഴെ ചേർക്കുന്ന പട്ടിക ഒരു നാട്ടുരാജ്യത്തിന്റെ സദസ്സിലെ അംഗങ്ങളാണെന്നതിന് അവിശ്വസനീയമായിത്തോന്നാം.

1. തഞ്ചാവൂർ രംഗയ്യങ്കാർ ഭാഗവതർ (ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതജ്ഞൻ)
2. തഞ്ചാവൂർ ചിന്താമണി (സാരംഗി വിദഗ്ദ്ധൻ)
3. ചോളപുരം രഘുനാഥ റാവു (വീണ വിദഗ്ദ്ധൻ)
4. കണ്ണയ്യ ഭാഗവതർ (ത്യാഗരാജസ്വാമിയുടെ ശിഷ്യൻ)
5. അനന്തപത്മനാഭ ഗോസ്വാമി, മേരുസ്വാമി എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു (ഹരികഥാ വിദഗ്ദ്ധൻ-ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഘത്തിനു 5 പേരുണ്ടായിരുന്നു)
6. സുലൈമാൻ സാഹിബ് (സ്വരബത്ത വിദഗ്ദ്ധൻ), ഹലാവതി (ഹിന്ദുസ്ഥാനി)
7. വടിവേലു (ദീക്ഷിതരുടെ ശിഷ്യനും വയലിൻ നാട്യ വിദഗ്ദ്ധനും - ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഘത്തിൽ 4 പേർ കൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു പൊന്നയ്യ, ചിന്നയ്യ, ശിവാന്ദ്രം)

8. പാലക്കാട് പരമേശ്വര ഭാഗവതർ
9. വിദ്വാൻ കോയിൽ തമ്പുരാൻ (കവി)
10. ഇരയിമ്മൻ തമ്പി (കവി, സംഗീതജ്ഞൻ)

ഇതിൽ ശമ്പളം അനുവദിച്ചിരുന്നത് മഹാരാജിന്റെ താല്പര്യമായി കണക്കാക്കിയാൽ, മഹാരാഷ്ട്രയിൽ പ്രചാരത്തിലിരുന്ന ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായ മേരുസാമിയാണ് പ്രമുഖൻ എന്നു കാണാം. 110 രൂപാ ശമ്പളത്തിൽ നിയമിതനായ മേരുസാമി സ്വാതിയുടെ ഹരികഥ അവതരിപ്പിച്ചതിന് 500 രൂപാ സമ്മാനമായി പറ്റിയതായും രേഖകളിലുണ്ട്. വടിവേലുവാണ് ഇദ്ദേഹത്തിനു സമനായി സ്വാതിതിരുനാൾ കരുതിയിരുന്ന മറ്റൊരു സംഗീതജ്ഞൻ, ത്യാഗരാജ ശിഷ്യനായ കണ്ണയ്യ ഭാഗവതർക്കും ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതജ്ഞനായ സുലൈമാൻ സാഹിബിനും ഒരേ ശമ്പളമാണ് അനുവദിച്ചിരുന്നത്. (35 രൂപ) ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തോടുള്ള സ്വാതിയുടെ അഭിനിവേശത്തിന് മികച്ച ഉദാഹരണമാണിത്.

സംഗീത സഹൃദയൻ മാത്രമായിരുന്നില്ല സ്വാതി. മികച്ച സംഗീതജ്ഞനും സംഗീത കർത്താവുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. സ്വരബത്ത് എന്ന ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതോപകരണം വായിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹത്തിനും പ്രാവിണ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. സുലൈമാൻ സാഹിബിൽ നിന്നായിരിക്കണം ഇത് അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ചത്. സ്വാതികൃതികളിൽ സാഹിത്യവും സ്വരവും ഒന്നായിവരുന്ന സ്വരാക്ഷരപ്രയോഗം സ്വാതിയുടെ സംഗീത വൈഭവത്തിന് മികച്ച തെളിവാണ്. ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിലൂടെ അദ്ദേഹം പഠിച്ച രാഗങ്ങൾ കീർത്തനങ്ങളിലും അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബിഹാഗ് ആണ് ഇതിൽ പ്രമുഖം. കർണ്ണാടക സംഗീത ത്രിമൂർത്തികളായ ത്യാഗരാജൻ, ദീക്ഷിതർ, ശ്യാമശാസ്ത്രി ഇവരാരും ഈ രാഗത്തിൽ രചനകൾ നടത്തിയിട്ടില്ല. സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ ഇഷ്ടരാഗം കാനഡ ആണെന്നു വേണം കരുതാൻ. “ദേവൻ കേ പതി“ എന്ന ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതിയിൽ അദ്ദേഹം അങ്ങിനെ സീചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികളെക്കുറിച്ച് ചർച്ചച്ചെയ്യുന്നതിനു മുൻപായി സ്വാതിയുടെ സംഗീത സംഭാവനകൾ എന്തൊക്കെയാണെന്നു നോക്കാം.

1. സംസ്കൃത കീർത്തനങ്ങൾ
2. കന്നട കീർത്തനം
3. മണിപ്രവാള പദങ്ങൾ
4. തെലുങ്കു പദങ്ങൾ
5. സംസ്കൃത പദങ്ങൾ
6. പദവർണ്ണങ്ങൾ
7. താന വർണ്ണങ്ങൾ
8. ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ
9. തില്ലാനകൾ
10. ഉത്സവ പ്രബന്ധം
11. ഹരികഥകൾ (അജാമിളോ പാഖ്യാനം, കുചേലോ പാഖ്യാനം)
12. ഭക്തിമഞ്ജരി
13. പത്മനാഭ ശതകം
14. മുഹന പ്രാസാന്ത്യ പ്രാസവ്യവസ്ഥ.
(സംഗീത രചനാ ശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സംസ്കൃത ലേഖനം)

പ്രൗഢ ഗംഭീരവും വൈവിധ്യവുമായ ഈ കൃതികളിൽ 38 ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികളാണ് ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. വർണ്ണങ്ങളും കീർത്തനങ്ങളും പദങ്ങളും കർണ്ണാടക സംഗീതകച്ചേരികളിൽ സാമാന്യം പ്രചാരത്തിലുള്ളവയാണ്. ചലമേല (ശങ്കരാഭരണം), സരസിജനാഭ (കാംബോജി) എന്നീ വർണ്ണങ്ങളും, ദേവദേവകലയാമി (മായമാളവഗൗള) സാരസാക്ഷ പരിപാലയ (പന്തുവരാളി), മാമവസദാ ജനനി (വാചസ്പതി),

പങ്കജ ലോചന (കല്യാണി) നരസിംഹ (ആരഭി), സ്മരസദാമാനസ (ബിലഹരി), നൃത്യതി നൃത്യതി (ശങ്കരാഭരണം), പത്മനാഭ പാഹി (ഹിന്ദോളം), സ്മരജനക (ബിഹാഗ്), സേവേശ്വരീകാന്തം (മോഹന കല്യാണി) തുടങ്ങി ഒട്ടനേകം കീർത്തനങ്ങളും അലർശരപരിതാപം (സുരൂട്ടി), അളിവേണി (കുറിഞ്ചി), സാരമൈന (ബിഹാഗ്) എന്നീ പദങ്ങളും കേരളത്തിനു പുറത്തും പ്രചാരമുള്ള സ്വാതിതിരുനാൾ കൃതികളിൽപ്പെടും.

ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികളിൽ ചുരുക്കം ചിലവ മാത്രമേ കച്ചേരികളിൽ പ്രചാരത്തിലുള്ളൂ. വിശ്വേശർ ദർശൻ കർ എന്ന മനോഹരമായ ഭജൻ ആയിരിക്കും ഒരു പക്ഷേ ഏറ്റവും പ്രശസ്തമായ കൃതി. ഹിന്ദി സാഹിത്യമുള്ള തില്ലാനയും പ്രശസ്തമാണ്. വെളിച്ചം കാണാത്ത ഒട്ടനേകം രത്നങ്ങൾ ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീത കൃതികളിലുണ്ട്.

38 കൃതികളിൽ ധ്രുപദ്, വ്യാൽ, ടപ്പാ എന്നീ സമ്പ്രദായങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചിദംബര വാല്യാരുടെ സ്വാതിതിരുനാൾ സംഗീതകൃതികളുടെ പഠനത്തിൽ ഈ സമ്പ്രദായങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

“The Drupad system of music is elementary; it admits only vibration and straining of the voice; the Khyal system of music, in addition to this, admits a sudden transition. The Tappa system, in addition to this, admits rapidly vibrated tones, of rapid runs which are imperceptible elevations and depressions of voice.”

കർണ്ണാടക സംഗീത കച്ചേരികളിൽ സ്വാതിയുടെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി കീർത്തനങ്ങളെ ഭജനുകൾ എന്ന ഇനത്തിൽപ്പെടുത്തിയാണ് അവതരിപ്പിച്ചു വരുന്നത്. ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതജ്ഞനായ പണ്ഡിറ്റ് ജിതേന്ദ്ര അഭിഷേകിയേപ്പോലെയുള്ളവർ ഈ കൃതികൾ പാടുമ്പോൾ വ്യത്യസ്ത അനുഭൂതിയാണ് അനുഭവപ്പെടുക. എങ്കിലും ഇന്ന് കർണ്ണാടക സംഗീത കച്ചേരികളിൽ ആലപിക്കപ്പെടുന്ന രീതിയിലും ഈ കൃതികൾ അതിമനോഹരങ്ങൾ തന്നെയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ തർക്കമില്ല.

ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ എന്നറിയപ്പെടുന്ന 38 കൃതികളിലെ ഭാഷ സംസ്കൃതവും ഹിന്ദിയും കലർന്ന ലളിതമായ ഒന്നാണ്. ഹിന്ദി പഠിച്ചിട്ടില്ലാത്ത മലയാളിക്കുപോലും ഹൃദ്യമാകുന്ന രീതിയിലാണ് ഭാഷാ പ്രയോഗം.

പത്മനാഭ് കമല് നയന്
 തൂനയന് ശംഭു മഹേശ്
 ഭജ് ലേ ഇന് ദോ സ്വരൂപ്
 രഹിയേ അവിനാശി.

കേരളത്തിലെ പ്രഥമ ഹിന്ദി കവി എന്നാണ് സ്വാതിതിരുനാളിനെ പ്രൊഫ. എൻ.ഇ. വിശ്വനാഥ അയ്യർ വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. തെക്കൻ കേരളത്തിലെ കൊച്ചു നാട്ടുരാജ്യത്ത് ഒതുങ്ങിക്കഴിഞ്ഞ ആ യുവരാജാവിന്റെ മനസ്സിൽ 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽത്തന്നെ ഹിന്ദി സ്ഥാനം നേടിയിരുന്നു എന്നത് ഇന്നും ഹിന്ദി പ്രചാരത്തിലാക്കാൻ കിണഞ്ഞു ശ്രമിക്കുന്ന ഹിന്ദി പ്രേമികൾക്ക് അവിശ്വസനീയമായി തോന്നാം.

മീരാഭായിയുടെ ഭജനുകളുടേയും ജയദേവ അഷ്ടപദികളുടെയും സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ തന്നെ ശൃംഗാര പദങ്ങളുടേയും സ്വാധീനം ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികളിൽ വ്യക്തമാണ്. 38 കൃതികളിൽ വിവിധ വിഭാഗങ്ങൾ ഏതൊക്കെയാണു നോക്കാം.

- 1. നായികാ വിരഹം - 19
- 2. ശ്രീകൃഷ്ണ സ്തുതികൾ - 10
- 3. ശിവസ്തുതികൾ - 3

4. ശ്രീരാമസ്തുതികൾ	-	3
5. ദേവിസ്തുതികൾ	-	1
6. സർവ്വദേവസ്തുതി	-	1
7. തില്ലാന	-	1
ആകെ	-	38

നായികാ വിരഹ ഗാനങ്ങളിൽ നായകസ്ഥാനത്ത് കൃഷ്ണനായതിനാൽ 39-ൽ 29 ഉം കൃഷ്ണഭക്തിരസ പ്രധാനമായ കൃതികളാണെന്നു കാണാം. ബഹുഭൂരിപക്ഷം കൃതികളിലും സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ മുദ്രയായ 'പത്മനാഭ' പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. പത്മനാഭ സ്തുതിയിൽ തുടങ്ങുന്ന കൃതികൾ ഒന്നും തന്നെയില്ല. 'പത്മനാഭ പ്രഭു' എന്ന പദമാണ് പത്മനാഭ പ്രഭു ചൊരിയാൻ അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ശിവസ്തുതികളിൽ 'വിശ്വേശ്വർ' ഒരു പക്ഷേ ഏറ്റവും പ്രശസ്തമായ ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതി എന്ന സ്ഥാനത്തിന് അവകാശിയാണ്. ശങ്കർ ശ്രീഗിരി എന്ന കൃതിയിൽ ശിവതാണ്ഡവം ആണ് വിഷയം. നൃത്തത്തിന്റെ ശബ്ദം സാഹിത്യത്തിൽ വിളക്കിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ 'നൃത്യതി നൃത്യതി സാംബശിവോ' എന്ന ശങ്കരാഭരണ കീർത്തനത്തിലും ഈ താണ്ഡവ ശബ്ദം കേൾക്കാം. സീസ് ഗംഗ് ഭസ്മ അംഗ് എന്ന കൃതി പ്രാസരസത്തിൽ മനോഹരമാണ്.

ശ്രീരാമനെക്കുറിച്ചുള്ള മൂന്നു കൃതികളിലും അയോദ്ധ്യയിൽ ധർമ്മത്തിന്റെ ഭേദിമുഴങ്ങുന്നതും ജനങ്ങൾക്കും കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും ശ്രീരാമദേവനെക്കുറിച്ചുള്ള മതിപ്പ് വിളംബരം ചെയ്യുന്നതുമായ സ്തുതികളാണ്.

ശ്രീകൃഷ്ണ സ്തുതികളിൽ എല്ലാം തന്നെ യമുനാ തീരത്തെ കൃഷ്ണ ലീലകളേയും വേണു നാദത്തേയും നൃത്തത്തേയും പരാമർശിക്കുന്നവയാണ്. മോഹനരാഗത്തിലെ 'ബംസീവാലേ' എന്ന കൃതി അതിമനോഹരമാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ വേണു വാദനം മോഹനമയീതവ (യദുകുലകാംബോജി) എന്ന കീർത്തനത്തിലും സ്വാതിതിരുനാൾ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'നാചേ രഘുനാഥ്' എന്ന കൃതിയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ നൃത്തശബ്ദം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. സംഗീതവും നൃത്തവും അവിഭാജ്യമായി കണ്ട സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ ശൈലിക്ക് കീർത്തനങ്ങളിലും ഉദാഹരണങ്ങൾ ഏറെയാണ്. ഉണ്ണിക്കൃഷ്ണന്റെ ചിലമ്പൊലി മനോഹരമായി ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ള ഗോപാലക പാഹിമാം (രേവഗുപ്തി) എന്ന കീർത്തനമാണ് മികച്ച ഉദാഹരണം.

19 നായികവിരഹകൃതികളിൽ വിരഹിണിയായ നായികയായി ഭാവിച്ചുകൊണ്ട് സ്വാതിതിരുനാൾ തന്നെ ആത്മനിവേദനം നടത്തുന്ന ശൈലി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശസ്തങ്ങളായ മണിപ്രവാളപദങ്ങളുമായി ഏറെ സമാനമാണ്. ചുരുക്കം ചിലവ ശൃംഗാര രസപ്രദങ്ങളാണ്, മിതമായ ശൃംഗാരവർണ്ണനയാണ് സ്വാതി കൃതികളുടെ മുഖമുദ്ര. മണിപ്രവാള പദങ്ങളിലും ചുരുക്കം ചിലവ ഒഴിച്ച് മറ്റെല്ലാം ഹിന്ദുസ്ഥാനി നായിക വിരഹകൃതികളെ പോലെതന്നെ മിതമായ ശൃംഗാരവർണ്ണന മാത്രമുള്ളവയാണ്. മാതൃലനായ ഇരയിമ്മൻ തമ്പിയുമായി മത്സരിച്ച് ഈ വിഷയത്തിൽ സ്വാതി പരാജയമടഞ്ഞെന്നാണ് കഥ. പ്രാണനാഥനെനിക്കുനൽകിയ എന്ന സംഭോഗ ശൃംഗാര പ്രധാനമായ കാംബോജി മണിപ്രവാള പദം ഇരയിമ്മൻ തമ്പി രചിച്ചതാണല്ലോ?

'ഗീധകുനികു' എന്നു തുടങ്ങുന്ന തില്ലാന കുടി ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതിയായി ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രൊഫ. എൻ.ഇ. വിശ്വനാഥ അയ്യരുടെ ഹിന്ദി പുസ്തകത്തിൽ ഈ കൃതി ചേർത്തിട്ടില്ല. ഇതിന്റെ ചരണത്തിലെ സാഹിത്യവും ആജ് ആയേ എന്ന കൃതിയുടെ ചരണത്തിലൂടെ സാഹിത്യവും ഒന്നാണ്. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇതിനെ ഒരു ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതിയായി കരുതുന്നത് നന്നായിരിക്കും.

ഈ തില്ലാന ചിട്ടപ്പെടുത്തി പ്രചാരത്തിലാക്കിയത് പ്രശസ്ത വയലിനിസ്റ്റും വാഗ്ഗേയകാരനും കുടിയായ ശ്രീ. ലാൽഗുഡി ജയരാമനാണ്.

കൃതികളുടെ രാഗങ്ങൾ ചിദംബര വാല്യാരുടെ 'സ്വാതിതിരുനാൾ കൃതികൾ' എന്ന പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലേതുപോലെയാണ് സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. പലപ്പോഴും ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ വിഭിന്ന രാഗങ്ങളിൽ പാടിവരുന്നുണ്ട്. ഇത്തരം പ്രചാരത്തിലുള്ള രാഗങ്ങൾ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കർണ്ണാടക സംഗീത രംഗത്തെ അതികായന്മാരും യുവതലമുറയും ഈ സംഗീതരത്നങ്ങളെ സഹൃദയരുടെ മുന്നിലെത്തിക്കുന്നതിൽ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജി.എൻ.ബാലസുബ്രഹ്മണ്യം, ശെമ്മാങ്കുടി ശ്രീനിവാസ അയ്യർ, എം.എസ്. സുബ്ബലക്ഷ്മി, എം.എൽ. വസന്തകുമാരി, മഹാരാജപുരം സന്താനം, എം. ബലമുരളീകൃഷ്ണൻ, മധുര ടി.വി. ശേഷഗോപാലൻ, ടി.എൻ. ശങ്കരനാരായണൻ, ടി.വി. ഗോപാലകൃഷ്ണൻ, തൃശൂർ രാമചന്ദ്രൻ, സുധാരഘുനാഥൻ, ബോംബെ ജയശ്രീ, ബോംബെ സിസ്റ്റേഴ്സ്, ഡൽഹി സിസ്റ്റേഴ്സ്, നെയ്യാറ്റിൻകര വാസുദേവൻ, അശ്വതി തിരുനാൾ രാമവർമ്മ, തിരുവനന്തപുരം കൃഷ്ണകുമാർ, പി. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ എന്നിവരൊക്കെ സ്വാതിയുടെ ഹിന്ദി കൃതികൾ കച്ചേരികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളവയാണ്. ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിലും കർണ്ണാടക സംഗീതത്തിലും ഒരു പോലെ പ്രാവിണ്യം നേടിയിട്ടുള്ള ടി.വി. ഗോപാലകൃഷ്ണൻ സ്വാതിതിരുനാളിന്റെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ മാത്രം ഉൾപ്പെടുത്തി തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒരു കച്ചേരി 1980 കളിൽ നടത്തുകയുണ്ടായി. സ്വാതിതിരുനാളിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിലചിത്രത്തിലും മൂന്ന് ഹിന്ദുസ്ഥാനി കൃതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

ഈ പുസ്തകം തയ്യാറാക്കിയപ്പോൾ ഏറെ ഗുരുക്കളിൽ നിന്നും സുഹൃത്തുക്കളിൽ നിന്നും സഹായം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ് അടിസ്ഥാനമായി ഞാൻ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്.

1. സ്വാതിതിരുനാൾ-കേരൾ കി പ്രഥമ ഹിന്ദി ഗീത്കാർ - പ്രൊഫ.എൻ.ഇ. വിശ്വനാഥ അയ്യർ.
2. സ്വാതിതിരുനാൾ കൃതികൾ - കെ. ചിദംബരം വാല്യാർ

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ രചനയിൽ ഉടനീളം എന്ന സഹായിച്ച എന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾ, സംഗീത സംബന്ധിയായ വിഷയങ്ങളിൽ വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു തരികയും ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്ത പ്രൊഫ. ഡോ. എ. സുകുമാരൻ നായർ എന്നിവർക്ക് എല്ലാം എന്റെ കൃതജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

1. രാഗം: ധനാശി, ബിലന്ദി താളം

(സിന്ധുഭൈരവി രാഗത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

വിശ്വേശർ ദർസന് കർ ചലി മന് തുമ്പ് കാസീ

അനുപല്ലവി

1. വിശ്വേശർ ദർസന് ജബ് കീനോ ബഹുപ്രേമ് സഹിത് കാടേ കരുണാ- നിധാന് ജനന്-മരണ്-ഫാംസീ (വിശ്വേശർ....)
2. ബഹ്തീ ജിന്കീ പുരീ മോ ഗംഗാ പയ് കേ സമാൻ വാ കേ തട് ഘാട് ഘാട് ഭർ രഹേ സന്യാസീ (വിശ്വേശർ...)
3. ഭസ്മ് അംഗ് ഭുജ് ത്രിശൂല് ഉർ മെ ലസേ നാഗ് മാല് ഗിരിജാ അംഗത് ധരേ ത്രിഭുവന് ജിന് ദാസീ (വിശ്വേശർ...)
4. പതമനാഭ് കമല് നയന് ത്രിനയന് ശംഭു മഹേശ് ഭജ്ലേ ഇന് ദോ സ്വരൂപ് രഹിയേ അവിനാസീ (വിശ്വേശർ...)

ഭാവാരത്ഥം

പല്ലവി- മനസ്സേ! നീ വിശ്വേശര ദർശനത്തിനായി കാശിയിലേക്കു പോകൂ.

അനുപല്ലവി

1. തീവ്രപ്രേമത്തോടെ നീ ദർശനം നടത്തിയാൽ, കരുണാ മയനായ അവിടന്ന്, ജനനമരണ ദുഃഖങ്ങളാകുന്ന തൂക്കു കയറിൽ നിന്നും നിന്നെ രക്ഷിക്കും.
2. കാശി വിശ്വനാഥന്റെ നഗരിയിൽ കൂടി പവിത്രയായ ഗംഗ പാലുപോലെ ഒഴുകുന്നു. അതിന്റെ തടങ്ങളിൽ സന്യാസി ശ്രേഷ്ഠന്മാർ വസിക്കുന്നു.
3. തിരുവുടലിൽ ഭസ്മം പുശിയിരിക്കുന്നവനും, സർപ്പ ശ്രേഷ്ഠനെ മാലയായി ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനും കൈകളിൽ ത്രിശൂലവും അർദ്ധാംഗിനിയായ പാർവ്വതിയേയും ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനും ത്രിലോകനാഥനുമായ മഹേശനെ ദർശിക്കൂ.
4. മനസ്സേ! നീ കമലനയനനായ ശ്രീ പദ്മനാഭനേയും ത്രിനേത്രനായ മഹേശനേയും ഭജിക്കൂ. ഈരണ്ടു മംഗള രൂപങ്ങളും അനശ്വരങ്ങളാണ്

2. രാഗം: ഗൗരീ, ആദിതാളം

(ഹംസാനന്ദി രാഗത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

ശങ്കർ, ശ്രീ ഗിരിനാഥ് പ്രഭു കേ
ന്യത്ത് വിരജത് ചിത്രസഭാ മേ

അനുപല്ലവി

1. ഭസ്മ ത്രിനേത്ര ഗലേ രുണ്ഡമാലാ
ഭൂതന് കേ സംഗ് നാചത് ഭൃംഗീ (ശങ്കർ...)
2. ത്വനന് തനന് നന് ധും ധും ബാജേ
ദേവ് മുനീസബ് ഗഗന് വിരാജേ (ശങ്കർ...)
3. ധ്രുകുട് ധിം തധിം താദിം ധുന് ബാജേ
കോട- മയന് ജാകു ദേവെ സോ ലാജേ (ശങ്കർ...)
4. തായൈ തകിടതക് ശ്രുതി ഗതി രാജേ
പദ്മനാഭ് മന് കമല് ബിരാജേ (ശങ്കർ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

നർത്തനശാലയിൽ കൈലാസപതിയായ ശിവൻ
ന്യത്തം ചെയ്യുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. ഭസ്മം പുശി, രുദ്രാക്ഷമാലയണിഞ്ഞ്, ഭൂതഗണങ്ങളോടു കൂടി, ത്രിനേത്രനായ ശ്രീ പരമശിവൻ ന്യത്തം ചെയ്യുന്നു.
2. താളാത്മകമായ ഈ ന്യത്തം കാണാൻ ദേവന്മാരും മുനിമാരും ആകാശവീഥിയിൽ അണിനിരന്നു.
3. വാദ്യമേളങ്ങൾക്കൊപ്പമുള്ള മനോഹരമായ ഈ

നൂതനംകണ്ട്, കാമദേവൻ പോലും ലജ്ജിച്ചു.

- 4. താളമേളങ്ങൾ മുഴങ്ങിക്കേട്ടു കൊണ്ടിരുന്നു. ശ്രീ പദ്മനാഭൻ എന്റെ മനസ്സിൽ വിളങ്ങിയാലും.

3. രാഗം: ധനാശി, ആദിതാളം

(ധനാശി രാഗത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

സീസ് ഗംഗ് ഭസ്മ് അംഗ് അർധംഗ് ഗൗരീസംഗ്
ബർധാ കേ തുരംഗ് താപഭംഗ് ജഗ്കേ.

അനുപല്ലവി

- 1. സദാനംഗ് ഭരാനംഗ് ഭൂഷണ് കേ ഭയ് ഭൂജംഗ്
അംഗ് ചരമ് മൂഗ്മതംഗ്, സംഗ് കീ ജേ പഗ്സേ (സീസ് അംഗ്...)
- 2. ഹതാനംഗ് കൃപാപാപംഗ്, ധാരേ ഹാഥ് ബീച് കുരംഗ്
വാസ് കീനോ ഹൃദയ് കമല് പദ്മനാഭ് പ്രഭു കേ (സീസ് അംഗ്..)

ഭാവാരത്ഥം

പല്ലവി

ശിരസ്സിൽ ഗംഗയും അംഗങ്ങളിൽ ഭസ്മവും, അർദ്ധാംഗിനിയായ
പാർവ്വതീ സമേതനും, വൃഷഭവാഹനനുമായ ശ്രീ പരമേശ്വരൻ
ത്രിലോകങ്ങളുടെയും ദുഃഖങ്ങളെ അകറ്റട്ടെ

അനുപല്ലവി

- 1. സദാ നഗ്നനും സ്ഫടികം പോലെ വെളുത്ത ശരീരകാന്തിയുള്ളവനും
ഭീഷണങ്ങളായ സർപ്പങ്ങളെ മാലയായി ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനും
കയ്യിൽ മാൻകുട്ടിയെ എടുത്തിരിക്കുന്നവനുമായ ശ്രീ പരമേശ്വരൻ
നെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.
- 2. ആശ്രിത വത്സലനും കൃപാമയനും കൈയിൽ മാൻ കുട്ടിയെ
എടുത്തിരിക്കുന്നവനുമായ ശ്രീ പരമേശ്വരൻ, ശ്രീ പദ്മനാഭന്റെ
ഹൃദയകമലത്തിൽ വസിക്കുന്നു.

4. രാഗം: ഭൈരവി, ആദിതാളം

(സിന്ധുഭൈരവി രാഗത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

രാമചന്ദ്ര പ്രഭു തുമ്പ് ബിന്ദ് പ്യാരേ കോന്ദ് ഖബദ് ലേ മേരീ

അനുപല്ലവി

- 1. ബാജ് രഹി ജിന്കി നഗരീ മോ സദാ ധരമ് കീ ഭേരീ (രാമചന്ദ്ര...)
- 2. ജാകേ ചരണ് കമല് കീ രജ് സേ തിരിയാതന് കൃ ഫേരീ (രാമചന്ദ്ര...)
- 3. ഔരന് കൃ കൂച്ഛ് ഔദ് ഭരോസാ ഹമേ ഭരോസാ തേരീ (രാമചന്ദ്ര...)
- 4. പദ്മനാഭപ്രഭു ഫണിപരശായീ കൃപാ കരേ ക്യാം ദേവീ (രാമചന്ദ്ര...)

ഭാവാരത്ഥം

പല്ലവി

ശ്രീരാമചന്ദ്ര പ്രഭോ ! അങ്ങല്ലാതെ വേറെ ആരാണു് എന്റെ ക്ഷേമമന്വേഷിക്കാനുള്ളതു്?

അനുപല്ലവി

1. അങ്ങയുടെ രാജധാനിയിൽ ധർമ്മസന്ദേശങ്ങൾ മാത്രം മുഴങ്ങുന്നു.
2. അങ്ങയുടെ ചരണധൂളികളാൽ ശിലയായിക്കിടന്ന ഗൗതമി അഹല്യയായി മാറി.
3. അങ്ങയില്ലാതെ മറ്റൊരിലും ഞങ്ങൾക്ക് വിശ്വാസമില്ല.
4. ഫണി പരശായിയായ പത്മനാഭാ! കരുണ ചെയ്യുവാനെന്തു താമസം?

5. രാഗം: ഗൗരീ, ആദിതാളം

പല്ലവി

ബജൽ ബധായീ നഗരീ രഘുരായീ

അനുപല്ലവി

1. ധനുഷ് ബാണ ഉലാവേ ലക്ഷ്മണ റാവേ നേരീ ത്രിഭുവന് കേ സുഖ ദായീ (ബജൽ...)
2. സർജു തീർ വിഹാരീ രതിപതി കേ സമ് ഛായീ ജനക് സുതാ കേ പസഹായീ (ബജൽ...)
3. പത്മനാഭ് ഹമാരോ ശരണ ചരണ തുമാരോ ഫണിവർ കേ പർശായീ (ബജൽ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

അയോദ്ധ്യയിൽ മടങ്ങിയെത്തിയ ശ്രീരാമന് നഗരവാസികൾ മംഗളധ്വനികളാൽ സ്വാഗതമോരുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. ത്രിലോകങ്ങൾക്കും അനുഗ്രഹം ചൊരിയുന്ന ശ്രീരാമന്റെ അടുത്ത് ചാപബാണധാരിയായ ലക്ഷ്മണൻ നിൽക്കുന്നു.
2. സരയു തീര വിഹാരിയും സീതാപതിയുമായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ കാമദേവനെപ്പോലെ വിളങ്ങി.
3. ഫണിപരശായിയായ പത്മനാഭാ! ഞങ്ങൾക്ക് അങ്ങുമാത്രമാണ് ശരണം

6. രാഗം- കാഫി ആദിതാളം

പല്ലവി

അബധ് സുഖദായീ അബ് ബാജേ ബധായീ

അനുപല്ലവി

1. രത്ന സിംഹാസന് കേ പർ രഘുപതി സീതാസഹിത് സുഹായോ രാമ് ഭരത് സുമിത്രാനന്ദന് റാവേ ചാമർ ചതുർ ഡുലായോ (അബധ്...)

2. ഗാവ് ഗാവ് ജന് മംഗള ഗാവത് ദേവന് ബജായോ
രാമ് രാവണ് മാദേ, അസുർ സബ് മാദേ, രാജ് വിഭീഷണ് പായോ
(അബധ്...)
3. മാത് കൗസല്യാ കരത് ആരതി നിജ് മന് ബാഞ്ചിത് പായോ
രാമ് പദ്മനാഭ് പ്രഭു, ഫണിപരശായി ത്രിഭുവന് സുഖ് കരി ആയോ (അബധ്...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

അയോദ്ധ്യയിൽ മംഗള സൂചകമായ വാദ്യങ്ങൾ മുഴങ്ങുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. രത്നസിംഹാസനത്തിൽ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ സീതാ സമേതനായി വിരാജിക്കുന്നു.
ഭരതനും ലക്ഷ്മണനും ശ്രീരാമനോടു ചേർന്നു
നിന്ന് ശ്രദ്ധാ പൂർവ്വം ചാമരം വീശുന്നു
2. ജനങ്ങൾ ഗ്രാമങ്ങൾ തോറും മംഗളഗീതങ്ങൾ പാടുകയും
ദേവൻമാർ മംഗള വാദ്യങ്ങൾ മുഴക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.
ശ്രീരാമൻ രാവണനെ വധിച്ചു. അസുരൻമാരെ
മുഴുവനും നിഗ്രഹിച്ചു. വിഭീഷണനെ ലങ്കയിലെ
രാജാവായി വാഴിക്കുകയും ചെയ്തു.
3. മാതാവായ കൗസല്യ ആരതി ഉഴിഞ്ഞു. സംതൃപ്തചിത്തയായി.
അനന്തശായിയായ പദ്മനാഭമൂർത്തിയുടെ അവതാരമായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ ത്രി ലോകങ്ങൾക്കും
സുഖം പ്രധാനം ചെയ്തു.

7. രാഗം: ദൈരവി (മോഹനം), ആദിതാളം

(മോഹന രാഗത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

ബംസീ വാലേന മന് മോഹാ

അനുപല്ലവി

1. ബോലീ ബോലേ മീഠി ലാഗേ
ദർ ദർ ഉമംഗ് കരാവേ (ബംസീ...)
2. ബേണന് ബാജേ താന് ഗാവേ നിസ്ദിന്
ഗോപിയാം രീത്യാവേ (ബംസീ...)
3. സാഠവരോ രംഗ് മോഹനീ അംഗ് സുമരണ്
തന്കീ ഭൂലാവേ (ബംസീ...)
4. കാളിന്ദീ കേ തീര് റാവേ
മോഹന് ബംസുരീ ബജാവേ (ബംസീ...)
5. പത്മനാഭ് പ്രഭു ദീന ബന്ധു
സുര് നര് ചരണ് മനാവേ (ബംസീ...)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി

പുല്ലാങ്കുഴൽ ഊതുന്ന ശ്രീ കൃഷ്ണൻ എൻ്റെ മനസ്സിനെ മോഹിപ്പിച്ചു.

അനുപല്ലവി

1. അവൻ്റെ മധുരവാണികൾ എല്ലാവരുടേയും മനസ്സിനെ ഉത്സാഹത്തിമിർപ്പിലാക്കി.
2. വേണുഗാനമുതിർത്ത് പാട്ടുപാടി, എല്ലായ്പ്പോഴും അവൻ ഗോപികമാരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു.
3. അവൻ്റെ ശ്യാമ മോഹനരൂപവും അംഗലാവണ്യവും സ്മരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ എന്നെത്തന്നെ മറക്കുന്നു.
4. കാളിന്ദിയുടെ തീരത്തുനിന്ന് ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഓടക്കുഴൽ വായിക്കുന്നു.
5. ദീനബന്ധുവായ ശ്രീ പദ്മനാഭനെ ദേവൻമാരും മനുഷ്യരും സാഷ്ടാംഗം നമിക്കുന്നു.

8. രാഗം: അറാണ, ആദിതാളം

(ബൃന്ദാവന സാരംഗ രാഗതത്തിലാണ് ഇത് ഇന്ന് പാടിവരുന്നത്)

പല്ലവി

സുമരൺ കർ ജദുനാഥ് ഹരീ കേ
വാസ് കിയോ ജിന് ധർമ്മ് - ദരീ കേ.

അനുപല്ലവി

1. എക് ക്ഷണ് മേ കേതേ പതിൽ സിധാരേ പ്യാരേ
പിപാതാരേ സുദാമാ താരേ ബേസ്യാതാരേ
അജാമിള് ന്യാരേ (സുമരൺ കർ....)
2. മീന് കുച്ഛ് സുകർ നരഹരി പ്രഭു വാമന
രൂപ് ബലിമദ് ഹാരേ (സുമരൺ കർ...)
3. ശിവ് സനകാദിക് അജ് ബ്രഹ്മാദിക്
ജിന് കു നിസ് ദിന് മന് മേധാരേ
സാത് രാത് ഭർ ഗിരിവർ ധാരോ
സോമന് മോഹന് നന് ദുലാരേ (സുമരൺ കർ...)
4. ഭജ് ലേ രാമകൃഷ്ണ മധുസൂധന്
പുരുഷോത്തമ് ബ്രജ്രാജ് മുരാരേ
ജാംബവത് രാഘേ അധമ് ഉധാരൺ
പദ്മനാഭ് പ്രഭു നാഥ് ഹമാരേ (സുമരൺ കർ...)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി

ധർമ്മ സംസ്ഥാപകനും യദുനാഥനുമായ ശ്രീ ഹരിയെ സ്മരിക്കുവിൻ

അനുപല്ലവി

1. പതിതരായ സുദാമയേയും പിംഗളയേയും അജാമിളനേയും അങ്ങേ ക്ഷണനേരം കൊണ്ടു ഉദ്ധരിച്ചു.
2. മത്സ്യ കുർമ്മ നരസിംഹാവതാരങ്ങൾ അങ്ങു കൈക്കൊണ്ടു. വാമനനായി അവതരിച്ച് മഹാബലിയുടെ ഗർവ്വം ശമിപ്പിച്ചു.

3. ഏഴു ദിവസം ഗോവർദ്ധന പർവ്വതത്തെ ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച അങ്ങയുടെ മോഹനരൂപത്തെ ശിവസനകാദികളും ബ്രഹ്മാവും എപ്പോഴും ധ്യാനിക്കുന്നു.
4. വ്രജരാജാവും പുരുഷോത്തമനും മധുസൂദനുമായ ശ്രീ കൃഷ്ണ പരമാത്മാവിനെ ഭജിക്കുവിൻ. അധമോദ്ധാരകനും ജാംബവാനുപോലും അഭയം കൊടുത്തവനുമായ ഈ പദ്മനാഭൻ ഞങ്ങളുടെ നാഥനാണ്.

9. രാഗം: ചർച്ചരി (ഭൈരവി), ബിലംദി താളം
 (പദ്ദീപ് എന്ന അപൂർവ്വരാഗത്തിലാണ് ഇത് ഏറെ പ്രചരിച്ചിട്ടുള്ളത്.)

പല്ലവി

ബാജൽ മുരളീ മുരാരി സുന്ദർ ജമുനാ കിനാരേ
 രാസരംഗ് ഗാല്- ബാല്- സംഗ് മദൻ പ്യാരേ

അനുപല്ലവി

1. ടീക് ഭാല് പ്രേമ് ജാല് ലസൽ ജൈസേ ചന്ദ്രബാല് ധാരേ
 സാംവരോ ദയാവിശാല് മുക്ത് മാല് ധരേ (ബാജത്...)
 2. ദേവ് ബന്ദ് പദ് മുകുന്ദ്മോഹനോ ആനന്ദ് വ്യന്ദ്!
 ഗോപികാ- ചകോർ-ചന്ദ് നന്ദ് കേ ദുലാരേ (ബാജത്...)
 3. കോട്കാന്തന് ലലാമ് തീന് ലോക് നാഥ് ശ്യാമ്
 ഗാവത് ശ്രുതി ജാകേ നാമ് ഭക്ത് കാന്താരേ (ബാജത്..)
 4. താന് മാന് സരസ വാന് ബീച് ബീച് മധുരഗാന്
 ശ്രീഹരീ കൃപാ നിധാന് ദനു ജമാന് ഹാരേ (ബാജത്..)
 5. ഗേപരൂപ്! ദുരിതകൃപ ഗമന് താപ് ഹര്! പ്രതാപ്!
 പാപരൂപ് തിമിരദീപ്! ശ്രീ കലാപ്! ന്യാരേ. (ബാജത്..)
-
6. മന് ഉമംഗ് ഭരേ കുരംഗ്, സൂര്-നരേശ്-മുനി- വിഹംഗ്
 മോഹത് ശ്രീ പത്മനാഭ് ഭാവ് സു തുമാരേ. (ബാജത്..)

ഭാവാര്മഥം

പല്ലവി-

യമുനാതീരത്ത്, ഗോപബാലകന്മാരോടൊത്ത്, ശ്രീകൃഷ്ണൻ നൃത്തം ചെയ്യുകയും ഓടുകുഴൽ വായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. ആ ദയാമയന്റെ നെററിയിൽ തിങ്കളുൾക്കലപ്പോലെ ശോഭിക്കുന്ന തിലകക്കുറിയും കണ്ഠത്തിൻ മുത്തുമാലയും ഉണ്ട്.
2. ആനന്ദ ദായകനും മനോ മോഹകനുമായ മുകുന്ദന്റെ പാദങ്ങളെ ദേവവൃന്ദം വന്ദിക്കുന്നു. ചകോരപ്പക്ഷികൾക്ക് ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഗോപികമാർക്കു പ്രിയനാണ് നന്ദകുമാരനായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ.
3. ത്രീലോകനാഥനും തേജോമയനുമായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ വേദങ്ങളും ഭക്തന്മാരും പാടിപുകഴ്ത്തുന്നു.
4. ആസുരന്മാരുടെ ഡംഭം ശമിപ്പിച്ചവനും കരുണാമയനുമായ ശ്രീഹരിയെപ്പറ്റി താളാത്മകമായി മധുരഗാനങ്ങൾ പാടുന്നു.
5. ഭഗവാനേ കൃഷ്ണാ ! അങ്ങ് അരുപിയാണ്, ദുരിതഹരണനാണ്, പ്രതാപിയാണ്, പാപമാകുന്ന അന്ധകാരത്തെ അകറ്റുന്ന പ്രകാശമാണ്. ശ്രീയുക്തനാണ് അവർണ്ണനീയനാണ്.

6. അങ്ങയുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ട് ഭക്തൻമാരുടെ മനസ്സ് പരമാനന്ദ ലഹരിയിലാകുന്നു. ദേവൻമാരും രാജാക്കൻമാരും മുനിമാരും ഗരുഡനും അങ്ങനെ ധരിക്കുന്നു.

10. രാഗം: പൂർവ്വി, ചൗതാളം

പല്ലവി

മഹീപാല് പ്യാരേ തേരോ ബാംസുരീ കി ധുന് മേരോ
മന് ഹര് ലീനോ ദു:ഖ് ദീനോ നന്ദ നന്ദന്.

അനുപല്ലവി

1. മുരളീ സേ കീനോം തീനോം ലോക് കൃ അധീനോ(രേ) തേരോ
രേ സ്വരൂപ്, ധ്യാന് ലാവേ ദേവ് വൃന്ദന് (മഹീപാല്..)
2. മോര് പിച് രാജേ മാല് മോതിയന് കേ വിശാല് മാഥേ പര്
സോഹെ ലാലാ കേസരിയാ ചന്ദന് (മഹീപാല്..)
3. പദ്മനാഭ് ദീനനാഥ് മായാ തേരേ ജാനേ കോന്
ജാനേ നഹീ സൂര് ചന് മോഹേ കാമഹന്ദന് (മഹീപാല്..)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

നന്ദനന്ദനനായ പ്രിയകൃഷ്ണാ! അങ്ങയുടെ മുരളീനാദം ആർത്തൻമാരുടെ ദു:ഖം അകറ്റുന്നതാണ്.

അനുപല്ലവി-

മുരളീഗാനം കൊണ്ട് ത്രിലോകങ്ങളേയും കീഴടക്കുന്ന അങ്ങയുടെ മോഹനരൂപത്തെ ദേവൻമാർ പോലും വന്ദിക്കുന്നു.

- 2 ശിരസ്സിലെ മയിൽപ്പീലിക്കീരീടവും മാറത്തെ മുത്തുമാലകളും നെററിയിലെ ചുവന്ന ചന്ദനക്കുറിയും അങ്ങയുടെ ശോഭ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.
3. ഭക്തവത്സലനായ പത്മനാഭാ! അങ്ങയുടെ ലീലാവിലാസങ്ങളെപ്പറ്റിയാർ ക്കറിയാം. സൂര്യ ചന്ദ്രന്മാർക്കുപോലും അവിടുത്തെ മഹത്വം അജ്ഞാതമാണ്. മായാമോഹവലയത്തിൽ കുടുങ്ങിയിരിക്കുന്ന എന്റെ കാര്യം പിന്നെ പറയാനുണ്ടോ?

11. രാഗം: ധനാശി, ചൗതാളം

പല്ലവി

നന്ദനന്ദന് പരമാനന്ദ വ്രജഭൂമി പൂർണ്ണ ചന്ദ്ര
ദര് ചക്രധര് മുകുന്ദ കുന്ദ ദന്ദ ഭജ്ജരേ

അനുപല്ലവി

1. ചിദാനന്ദ മുനിവൃന്ദ ഗാവേ തേരേ മാന് ചന്ദന്
സോഹേ ഭാല് തിലക് ബിന്ദ ശ്രീ ഗോവിന്ദ ധര് രേ (നന്ദ നന്ദ..)
2. നതാമന്ദ കരേ ബന്ദ ജോഡേ ഹാഥ് ശുക് സന്ദന്
കാടോ മേരേ ദുരിത ഫന്ദ പത്മനാഭ് -പദ് രേ (നന്ദ നന്ദ..)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

പരമാനന്ദ സ്വരൂപിയും, വ്രജഭൂമിയുടെ പൂർണ്ണചന്ദ്രനും, ശംഖ ചക്രധാരിയും, മുല്ലപ്പൂപോലെയുള്ള ദന്തങ്ങളോടുകൂടിയവനുമായ മുകുന്ദനെ ഭജിക്കുവിൻ.

അനുപല്ലവി

1. പരമാനന്ദ പദം പ്രാപിച്ച മുനിഗണങ്ങൾ മനോഹരമായ ഛന്ദസ്സിൽ അവിടുത്തെ സ്തുതിക്കുന്നു. നെററിത്തടത്തിൽ ഗോപീചന്ദനക്കുറിയണിഞ്ഞ ആ ഗോവിന്ദനെ സ്മരിക്കുവിൻ
2. മുനിശ്രേഷ്ഠൻമാരായ ശുകനും സനന്ദനും, അത്യാനന്ദത്തോടെ കൈകുപ്പി അങ്ങയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ശ്രീപദ്മനാഭൻ എന്റെ ദുരിതങ്ങളെ അകറ്റിയാലും.

12. രാഗം: ധനാശി, ചൗതാളം

പല്ലവി

ജമുനാ കിനാരേ പ്യാരേ കദമതർ മോഹൻ
ബാംസുരീ ബജാവേ സഖീ കുഞ്ജ് ഭവന് മേ

അനുപല്ലവി

1. മോർ പിഞ്ച് ഗലേ മാലാ മകരാ കൃതി കുണ്ഡലി മകുടാദിക് ഭൃഷണ് സോഭാദേത് തന്മേ (ജമുനാ...)
2. പത്മനാഭ് ദീനബന്ദു മേരോ താവ് ഹരോ പ്രഭു ഗോപിനാഥ് ഗിരിധർ രാജോ മേരേ മന് മേ (ജമുനാ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി -

യമുനാതീരത്തെമനോഹരമായ കദംബ വൃക്ഷ ചുവട്ടിലുള്ള വള്ളിക്കുടിലി ലിരുന്ന് ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഓടക്കുഴൽ വായിക്കുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. മയിൽപ്പീലി കിരീടവും മാറിലെ വനമാലയും മകരമത്സ്യത്തിന്റെ ആകൃതിയിലുള്ള രണ്ടു രത്ന കുണ്ഡലങ്ങളും രത്നം പതിച്ച ശിരോലങ്കാരവും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശരീര കാന്തിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.
2. ഭക്ത വത്സലനും കരുണാമയനുമായ ശ്രീ പത്മനാഭാ! എന്റെ ദുഃഖങ്ങളെ അകറ്റിയാലും. ഗോപികാ പല്ലഭനും ഗിരീധാരിയുമായ അങ്ങ് എന്റെ മനസ്സിൽ വിളങ്ങിയാലും.

13. രാഗം: ഭൈരവി, ആദിതാളം

പല്ലവി

കൃഷ്ണ ചന്ദ്ര രാധാ-മന്-മോഹൻ മേരേ മന് മോ വിരാജോ ജീ

അനുപല്ലവി

1. മോർ പിഞ്ച് കടി കാഹരനി രാജേകർ. മുരളി ഉർ മാല് ലസേ ഫണിവർ കേ പർ നിരിത് കരത് പ്രഭു ദേവ് മുനീശർ ഗഗന് ബസേ (കൃഷ്ണ..)
2. ഹാഥ് ജോഡ് സബ് നാഗ് വധു ജന് കരേ ബിന്തി ഹരിചരണ് സേ ഷോഡേ ഹമാരേ പ്രിതമ് കൂഹം ആഞ്ചല് യോവേ അംസുവന് സേ (കൃഷ്ണ..)
3. പത്മനാഭ് പ്രഭു ഫണി പരശായി കബഹ്

നജൈയോ ചിതവന്സേ
ഐസി ലീലാകോടി തുമാരി നഹീ കഹീ ജാവേ കവിജന് സേ (കൃഷ്ണ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

രാധയുടെ പ്രിയതമനായ കൃഷ്ണാ! എപ്പോഴും നീ എന്റെ മനസ്സിൽ വസിച്ചാലും

അനുപല്ലവി

1. തലയിൽ മയിൽപ്പീലി കിരീടവും അരയിൽ മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന രത്നങ്ങൾ പതിച്ച അരഞ്ഞാണവും, കയ്യിൽ ഓടക്കുഴലും മാറിൽ വനമാലയും ധരിച്ച്, കാളിയന്റെ ഫണത്തിൽ കയറിനിന്ന് നൃത്തം ചെയ്യുന്ന അങ്ങയെ കാണാൻ സുരമുനീ വൃന്ദം ആകാശത്തിൽ നിരന്ന് നിന്നു.
2. കാളീയപത്നിമാർ അലമുറയിട്ടു കൊണ്ടു, അവന്റെ ജീവനു വേണ്ടി, അങ്ങയുടെ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ വന്നു വീണു നമസ്കരിച്ചു. നാഗപത്നിമാരുടെ ഭക്തികൊണ്ടു കരുണാമയനായ അങ്ങു, അവനെ മുക്തനാക്കി.
3. ഈ വിധം പറഞ്ഞു തീർത്താൽ തീരാത്തവിധമുള്ള അങ്ങയുടെ ലീലകൾ കവികൾക്ക് പോലും വർണ്ണിക്കാനാവതല്ല. അനന്തശായിയായ ഈ പദ്മനാഭൻ എന്റെ മനസ്സിൽ നിന്നും ഒരിക്കലും മായരുതേ!

14. രാഗം: ഹമീർ കല്പ ചൗതാളം

പല്ലവി.

കരുണാ നിധാന് കുഞ്ജ് കേ ബിഹാരീ
തുമാരീ ബംസി ലാലാ മേരോ മനോഹാരീ

അനുപല്ലവി

1. തുസ് ബംസി സേ സുർ നർ മുനി മോഹേ
മോഹ് ഗയി സാരീ ബ്രജ് കീ നാരീ. (കരുണാ...)
2. ജബ് ശ്യാമ് സുന്ദർ കാ തന് ദേവീ
ജനമ് ജനമ് കേ മേ സംകട് താരീ (കരുണാ...)
3. മോദ് മുകുട് പീതാംബർ സോഹെ
കുണ്ഡല് കീ ഡവി മേ ബലിഹാരീ (കരുണാ...)
4. ദശമസ്കന്ദ് ഭാഗവത് ഗാവേ
നഖപർ ഗോവർദ്ധന് ഗിരീധാരീ (കരുണാ...)
5. പത്മനാഭ് പ്രഭു ഫണി പരശായി
ദനു ജകുല -ഹരണ് നാഥ് മുരാരി (കരുണാ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

കരുണാമയനും വൃന്ദാവന വിഹാരിയുമായ ശ്രീ കൃഷ്ണന്റെ വേണുനാദം എന്റെ മനസ്സിനെ മോഹിപ്പിച്ചു.

അനുപല്ലവി.

1. ഈ വേണു ഗാനത്തിൻ ദേവൻമാരും മുനിമാരും മനുഷ്യരും ലയിച്ചിരുന്നു. ഗോപികളാവട്ടെ, ആ വേണു നാദത്തിൽ നിന്നിരുവടിയുടെ സാന്ദ്രാനന്ദ രൂപമായ ഐക്യം ലഭിച്ചവരായി. മോഹങ്ങൾ നശിച്ചവരായി.
2. ആ ശ്യാമള സുന്ദര മേനി കണ്ടപ്പോൾ, ജന്മ ജന്മാന്തരങ്ങളായി എനിക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള ദുഃഖങ്ങളെയെല്ലാം ഞാൻ വിസ്മരിച്ചു.
3. മയിൽ പീലികിരീടവും ചൂടി, മഞ്ഞപട്ടുടയാടകളുകൾ ധരിച്ച് രത്നകുണ്ഡലങ്ങളാൽ മിന്നിതിളങ്ങുന്ന അങ്ങയുടെ ദിവ്യ രൂപത്തിന് മുന്നിൽ ഞാൻ എന്നെത്തന്നെ സമർപ്പിക്കുന്നു.
4. ഭാഗവതത്തിലെ ദശമസ്കന്ധം ഈ ഗോവർദ്ധന ഗിരിധാരിയുടെ ലീലകളാണ് വർണ്ണിക്കുന്നത്.
5. ദൈത്യ കുല നാശകനും ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ മുഴുവനും നാഥനും അനന്തശായിയുമായ പത്മാനാഭൻ എന്നെരക്ഷിക്കട്ടെ.

15. രാഗം: ധനാശി ബിലസി, താളം

പല്ലവി

നാചേ രഘുനാഥ് രംഗ് ദാസീജന് ഗാവെ

അനുപല്ലവി

1. ഝനക് ഝനക് കനക് കനക് തോംതാരി തന് തനാരി
ധി കിയാ ധിലാങ്ക് മധൂര് യുന് ബജാവെ (നാചേ..)
2. മിരക് മിരക് മൈയ് മൈയ് ദിം തമിം തക്കഥ് മൈയ്
ധുകൂട് ധിം ധുകൂട് ധിം തായിന് താന് താന് സൂര് മിലാവേ (നാചേ..)
3. സൂര് നരേഴ് മുനി ഗണേഴ് തേരോ ഹി പ്രതാപ് ഗാവേ
പദ്മനാഭ് ചരണ് ദാസ് കാമിത് ഫല് പാവേ (നാചേ..)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

ഗോപസ്ത്രീകളുടെ പാട്ടിനൊത്ത് ശ്രീ കൃഷ്ണൻ നൃത്തം ചെയ്യുന്നു.

അനുപല്ലവി

1. വാദ്യവൃന്ദത്തിന്റെ താളാത്മകമായ ശബ്ദം
2. നൃത്തവും വാദ്യവും ചേർന്നുള്ള മധുരധ്വനി
3. മുനിമാരും ദേവന്മാരും മനുഷ്യരും അങ്ങയുടെ സ്തുതിഗീതങ്ങൾ പാടുന്നു. അവിടുത്തെ ചരണദാസനായ എന്റെ അഭീഷ്ടങ്ങൾ സാധിച്ചു തന്നാലും.

16. രാഗമാലിക: ചൗതാളം (ധ്രപദ്)

പല്ലവി

സോഹനീ സ്വരൂപ് കാന്ത് മുഖ് തേജ ദീപ് ചന്ദ്
ചലേ ചാല് നദ് വിഭാസ് ശ്രീ മല് ഹാര് ബന്മേ

അനുപല്ലവി

1. മണിരംഗ് ഗുണ് ഫുല് ബാങ് (എ) മന് സോ
രടു കാന്ഹഡോ
സ്വരൂപ് ലാഗേ സാരംഗ് മന്മേ (സോഹനീ...)
2. ഗുരുജീ ഹിന്ദോജ്, ചരുല്, ജിസ്സസേ, അഠാ നരോധാസ്
തേരോഹിസ്വ രൂപ് ശ്യാമ് പദ്മനാഭ് തന് മേ (സോഹനീ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

അനുപമ തേജോവിഗ്രഹനും പൂർണ്ണ ചന്ദ്രനെപ്പോലെ മനോഹരമായ മുഖത്തോടുകൂടിയവനുമായ ശ്രീ കൃഷ്ണൻ ഒരു നടന്റെ അനുപമമായ ലളിതചലനങ്ങളോടുകൂടി വൃന്ദാവനത്തിൽ വിഹരിച്ചു.

അനുപല്ലവി

1. ഇന്ദ്രനീല രത്നം പോലെ ശോഭനമായൊരു ശരീരകാന്തിയോട് കൂടിയ കാമദേവനാണ് ഈ ശ്രീകൃഷ്ണൻ നിങ്ങൾ ആ മനോഹരരൂപം മനസ്സിൽ പതിയാനായി അവന്റെ നാമം എപ്പോഴും ജപിക്കുവിൻ.

2. യാദവ വംശത്തിന്റെ തിലകക്കുറിയാടി നീ എന്നുമെന്നും ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ വിളങ്ങട്ടെ, ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ നിന്നും ഒരിക്കലും മായരുതേ! നിന്റെ ആ മോഹനരൂപം തന്നെയാണ് ശ്രീ പദ്മനാഭനിൽ ഞങ്ങൾ ദർശിക്കുന്നത്.

(ഈ രാഗമാലികയിൽ വിവിധ രാഗങ്ങളുടെ പേരുകൾ മനോഹരമായി കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്നു.)

17. രാഗം: യമനകല്യാണി, അടതാളം

(പല്ലഭി എന്ന അപൂർവ്വരാഗത്തിൽ ഡോ.ബാലമുരളീകൃഷ്ണ പാടി വരുന്നു)

പല്ലവി

ജയ് ജയ് ദേവി ജയ് ജഗജനനീ ജയ് ജയ് സരസ്വതീ മായീ

അനുപല്ലവി

1. ജയ് ജയ് ഭവാനി ജയ് ശർവ്വാണീ
ജയ് ത്രിഭുവന് സുഖദായീ
തേരോ ഹി മായാ അനന്ത് അപാർ
ന്യാരാ ജാ കൃ കോയീ നഹീ പായി (ജയ്...)
2. ഹസ്ത കമല് മേ ബീണ് ബിരാജോ
ജാമേ സബ്ബേ സുർഗായീ
ദൂസരോ ഹാഥ് ബീരാജത് പുസ്തക്
വേദ് ശ്രുതി ഉപജായി (ജയ്...)
3. തേരോ രേ രൂപ് ഭയോ സഭ് വിദ്യാ
സുർ നദ് ചരണ് മനായി
പത്മനാഭ് -പ്രഭു- ചരണ്- സരോരുഹ്-
സേവക് കേ മന് ഭായി (ജയ്...)

ഭാവാരത്ഥം

പല്ലവി-
ജഗത് ജനനിയായ സരസ്വതി മാതാവേ, വിജയിച്ചാലും.

അനുപല്ലവി

1. അമ്മേ ഭവാനീ! ശർവാണീ! ത്രിഭുവന സുഖദായികേ! അങ്ങയുടെ മായ അനന്തവും അപാരവുമാണ്. അത് ആർക്ക് മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും
2. അവിടുത്തെ ഹസ്ത കമലങ്ങളിലുള്ള വീണയിൽ നിന്നും സപ്തസ്വരങ്ങളും, പുസ്തകത്തിൽ നിന്നും വേദങ്ങളും ശ്രുതീയും ഉണ്ടായി.
3. അവിടുത്തെ ദിവ്യ രൂപത്തിൽ നിന്നാണ് എല്ലാ വിദ്യകളും ഉടലെടുത്തത്. ദേവൻമാരും മനുഷ്യരും അവിടുത്തെ പാദപൂജ ചെയ്യുന്നു. പത്മനാഭ പാദ സരോരുഹ സേവകനായ എന്റെയും മനസ്സ് അവിടുത്തെ ദർശനത്തിൽ പൂജകം കൊള്ളുന്നു.

18. രാഗം: കാന്ധ, ചൗതാളം

(ദർബാരി കന്നട രാഗത്തിൽ പാടിവരുന്നു)

പല്ലവി

ദേവൻ കേ പതി ഇന്ദ്രൻ താരാ കേ പതി ചന്ദ്രൻ
വിദ്യാ കേ പതി ശ്രീ ഗണേശ് ദുഃഖ ഭാരഹാരി.

അനുപല്ലവി

1. രാഗപതി കാൻഹഡാ, ബാജൻ കേ പതി ബീൻ
ഹൃതുപതി ഹേ വസന്ത് രതി സുഖകാരി (ദേവൻ...)
2. മുനി ജൻ പതി വ്യാസ് പഞ്ചരിപതി ഹംസ് ഹേ
നരപതി രാമ് അവയ് വിഹാരി (ദേവൻ...)
3. ഗീരിപതി ഹിമാചല് ഭൂതൻ കേ പതി മഹേസ്
തീൻ ലോക് പതി ശ്രീ പദ്മനാഭ് ഗിരിധാരീ (ദേവൻ...)

ഭാവർത്ഥം

പല്ലവി

ദേവന്മാരുടെ അധിപൻ ഇന്ദ്രനും, നക്ഷത്രാധിപതി ചന്ദ്രനും വിദ്യാധിപതി ദുഃഖ ഹരണനാ
ശ്രീഗണേശനുമാണ്.

അനുപല്ലവി

1. രാഗങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠം കാൻഹഡയും വാദ്യങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠം വീണയും കാലങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠം
രതിസുഖകാരിയായ വസന്തവുമാണ്.
2. മുനിജനങ്ങളുടെ അധിപൻ വേദവ്യാസനും, പക്ഷികളിൽ അധിപൻ അരയന്നവും, മനുഷ്യരിൽ
അധിപൻ അയോദ്ധ്യാ നിവാസിയായ രാമനുമാണ്.
3. പർവ്വതങ്ങളിൽ ഉന്നതൻ ഹിമാലയം, ഭൂതഗണങ്ങളുടെ അധിപൻ
ശ്രീ പരമേശ്വരനും, ത്രിലോകങ്ങളുടേയും അധിപൻ ഗിരീധാരിയായ
ശ്രീ പദ്മനാഭനുമാണ്.

19. രാഗം: ബേഹാദ്, ആദിതാളം

പല്ലവി

സുനോ സഖീ മേരീ മന് കീ ദർദ്ദ രീ.

അനുപല്ലവി

1. ജബ് ഫിർതീ മേ രംഗ്- മഹല് മേ
സേജ് പലംഗ് പർ തഡ്കേ ജാതീ (സുനോ...)
2. ബേലാ ചമേലി ദാനാ മരുവാ
ചംചയി ഗുലാബ് കീ ഹാർ ബനാതീ (സുനോ...)
3. ജൈസേ ജല് ബിന് തരസത് മംചരി
തരസ് രഹീ മേരോ പിയാ ബിന് ചരാതീ (സുനോ...)
4. സോവത് നാഹീ ലഗെ ഗോരീ നിദ്രാ
ബീച് പിയാ കു ബുലാതീ (സുനോ...)
5. നിസി ദിന് ഭദ് ഭദ് ചോവാ രേ ചന്ദൻ
അതർ അർഗജാ അംഗ് ലഗാതീ (സുനോ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

സഖീ! എൻ മനസ്സിലെ വിഷമം നീയൊന്നു കേൾക്കൂ.

അനുപല്ലവി

1. കൊട്ടാരത്തിൽ മനോഹരമായ ശയ്യയൊരുങ്ങി, പ്രതീക്ഷയോടെ ഞാൻ വളരേ നേരം അവനെ കാത്തിരുന്നു.
2. പലതരം പുഷ്പങ്ങൾ കൊണ്ടുള്ള ഹാരം ഞാനവനുവേണ്ടിയുണ്ടാക്കിയിരുന്നു.
3. വെള്ളമില്ലാതെ വരുമ്പോൾ മത്സ്യങ്ങൾ പിടയുന്നത് പോലെ അവനെ കാണാഞ്ഞ് എൻ്റെ മനസ്സ് പിടഞ്ഞു.
4. എനിക്ക് ഉറക്കം ഒട്ടും വരുന്നില്ല. ഇടയ്ക്കിടെ ഞാൻ പ്രിയനെ വിളിച്ച് പോകുന്നു.
5. രാത്രിയും പകലും അണിഞ്ഞൊരുങ്ങി, സുഗന്ധ ലേപനങ്ങൾ പുരട്ടി ഞാൻ കൃഷ്ണനെ കാത്തിരുന്നു.

20. രാഗം: വൃന്ദാവന് സാരംഗ്, (ധ്രുപദ്)

പല്ലവി

ചലിയേ കുഞ്ജൻ മോ തുമ്പ്
ഹം മില് ശ്യാമ് ഹരീ

അനുപല്ലവി

1. ദേവോ ജമുനാ രേ ബഹി സുന്ദർ
അതി നീർ ഭരീ (ചലിയേ..)
2. ത്യാഡിയേ കൈസേ മോകും
മേതോ തേരോ ഹാഥ് ധരീ (ചലിയേ...)
3. സുനിയേ കോയല് കേ ബോല്
പിയാ ക്യാ കഹരീ (ചലിയേ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

പ്രിയസഖി! നമുക്കു വളിക്കുടിലിലേയ്ക്കു പോകാം അവിടെ ചെന്ന് ശ്യാമ മോഹനനായ ഹരിയെക്കാണാം.

അനുപല്ലവി

1. യമുനാനദി സ്വച്ഛന്ദമായി ഒഴുകുന്നത് നീ കാണുന്നില്ലേ?
2. ഞാൻ നിൻ്റെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിരിക്കുകയല്ലേ? എന്നെ കൂടാതെ നീ എങ്ങനെ പോകും?
3. ആ കുയിലിൻ്റെ നാദം കേൾക്കൂ. അത് പ്രിയതമൻ്റെ വാക്കുകൾ തന്നെല്ലേ?

21. രാഗം: ബേഹാദ്, ആദിതാളം (ഖയാൽ)

(ഹിന്ദോളം രാഗത്തിലും പാടിവരുന്നു)

പല്ലവി

കാൻഹാ കബ് വർമോ ആയേ
എരി ആലീ രീ ഗോരീ

അനുപല്ലവി

1. സോവത് ധീ ജബ് അപ്നേ മന്ദിർ മേ
സുപന് മോ ആന് ഗയേ
ദിന് നഹീ ചൈന്, റൈന് നഹീ നിദ്രാ
തന്മന്, വികല് ഭയേ (കാൻഹാ...)
2. വൃന്ദാവന് കേ കുഞ്ജ് ഗലിന് മോ
ഗാവത് താന് നയേ
ജാകേ ഛരവീ കു നിരഖത് നിസി ദിന്
മോഹേനാര് ഗയേ (കാൻഹാ...)
3. ധേന് ചരാവത് ഗോഗുല് മധുബന്
ബംസിബട് മോ ഝയേ
പദ്മനാദ് പ്രഭു ഫണി പരശായി
ജുഗ് ജുഗ് നാഥ് ജയേ (കാൻഹാ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

അല്ലയോ ഗോപികേ! കൃഷ്ണനെപ്പോഴാണ് നിന്റെ വീട്ടിൽ വന്നത്?

അനുപല്ലവി

1. ഞാൻ കൃഷ്ണൻ വരുമെന്ന പ്രതീക്ഷയിൽ, വീട്ടിൽ സ്വപ്നം കണ്ടു മയങ്ങി കിടക്കുകയായിരുന്നു. എനിക്ക് പകൽ അവനെ കാണാൻ ഒരു സ്വപ്നമുണ്ടായില്ല. രാത്രി നിദ്രയുണ്ടായില്ല. എന്റെ ശരീരവും മനസ്സും ആകെ തളർന്നു പോയി.
2. വൃന്ദാവനത്തിലെ വള്ളിക്കുടിലുകളിൽ നിന്നും കൃഷ്ണന്റെ ശ്രുതി മധുരമായ വേണു നാദം കേൾക്കുന്നു. അവന്റെ മോഹനരൂപം രാത്രിയിലും പകലും വേട്ടയാടുന്നു.
3. ഗോക്കളമേച്ചും ഓടക്കുഴലുതിയും ഗോപികാ വല്ലഭൻ വൃന്ദാവനത്തിലെ വടവൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നു.
അനന്തശായിയായ ഈ പദ്മനാഭൻ യുഗയുഗാന്തരങ്ങളോളം നമ്മെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടേ.

22. രാഗം: പൂർവ്വി, അടതാളം

പല്ലവി

ആലി മേ തോ ജമുനാ ജല് ഭരണന് ഗയീ
ജബ് ശ്യാമ് സുന്ദര് സു ഭോട് ഭയീ

അനുപല്ലവി

1. മോരന് കേ പിംത്ത് സീസ് ബീരാജത്
ബാംസുരീ മോ ഉപജത് താന് നയീ (ആലീ...)
2. ഗൗവന് കേ സംഗ് ക്ഷണ് ധാവേ ക്ഷണ് റാവേ
ഗവാല് ബാല് സേ ബോലി ബോലേ അമൃതമയി (ആലി...)
3. സോയി പത്മനാദ് പ്രഭു ഫണിപരശായി

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

സഖീ! ഞാൻ യമുനയിൽ വെള്ളമെടുക്കാൻ പോയപ്പോൾ മേഘ ശ്യാമളനായ കൃഷ്ണനെ കണ്ടു.

അനുപല്ലവി

1. അവന്റെ ശിരസ്സിൽ മയിൽപ്പീലികൾ നിരത്തി കുത്തിയ കിരീടമുണ്ട്. അധരങ്ങളിൽ ചേർത്തുവച്ചിരിക്കുന്ന ഓടക്കുഴലിൽ നിന്നും മധുരമായ രാഗങ്ങൾ ഉതിരുന്നു.
2. അവൻ ഇടയ്ക്കിടെ ഗോക്കളുടെ പിന്നാലെ ഓടും. പിന്നെ വെറുതേ നിൽക്കും. ചിലപ്പോൾ ഗോപാലകന്മാരുമായി മധുരമായി സംസാരിക്കും.
3. അനന്തശായിയും ത്രീലോക സംരക്ഷകനുമായ പത്മനാഭാ! എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും.

23. രാഗം: ദൈരവി, ആദിതാളം

(ശുഭപന്തുവരാളി, മധുവനി രാഗങ്ങളിൽ പാടിവരുന്നു.)

പല്ലവി

ആയേ ഗിരിധർ ദ്വാരേ മേരേ ഗോരീ

അനുപല്ലവി

1. അഞ്ജൻ അധർ ലലാട് മഹാബർ നയൻ
ഉനീന്ദേ ചല് ആയേ രയൻ സമയ് പ്രഭു രധല് ബല്
കരിക്കേ കോൻ തിയാകുബിർമായേ (ആയേ...)
2. ബിൻ ഗുണ് മാല് വിരാജത് ഹീയമേ ദ്യുവഗല്
ബൈയാ സുഖ് പായേ ബ്രജ്നാരീ കു ബഞ്ചൻ കർകേ
കൈസേ പ്രീതമ് സുഖ് പായേ (ആയേ...)
3. സോലാ സിംഗാർ കരി ഫുലൻ കേ ഹാർ ലിയേ
വിവിധ് സുഗന്ധ് സേ മൻ മായേ
ബൈരി മി മോ മൻ കേ സാഥി
കുമുദ് സരോവർ കുന്ദലായേ (ആയേ...)
4. സുഖ് കേ കാരൻ ദുഃഖ് കേ നിവാരൻ
മധുവൻ മുരളീ ധുൻ ഗായേ
പത്മനാഭ് പ്രഭു ഫണി പരശായി കോടി മയൻ
തൻ രധവി രധായേ (ആയേ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

സഖീ! ഗോവർദ്ധന ഗിരിധാരീ ഇന്ന് എന്റെ വീട്ടിൻ വന്നു.

അനുപല്ലവി

1. അവന്റെ അധരങ്ങളിൽ അഞ്ജനവും നെററിയിൽ മൈലാഞ്ചിയും കണ്ണുകളിൽ ഉറക്ക ക്ഷീണവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഏതു ഗോപികയാണാവോ എന്റെ പ്രിയതമനെ വശീകരിച്ച് കൊണ്ടു പോയത്.
2. ദ്യുവമായ ആലിംഗനത്തിൽ, പൂക്കളെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞു പോയ മാലയുടെ ചരടുമാത്രം അവന്റെ മാറിടത്തിൽ കണ്ടു. എന്നെ ഇങ്ങനെ വഞ്ചിച്ചിട്ട് എന്റെ പ്രിയതമന് എങ്ങനെ സുഖം കിട്ടാനാണ്.
3. അണിഞ്ഞൊരുങ്ങി, സുഗന്ധം പൂശി, കയ്യിൽ ഹാരവുമായി ഞാൻ രാത്രിമുഴുവനും അവനെ കാത്തിരുന്നു. എന്റെ ഹൃദയസരസ്സിലെ ആമ്പൽപ്പൂക്കളെല്ലാം വാടിക്കരിഞ്ഞു.

4. ദുഃഖ നിവാരണനും സുഖദായകനുമായ ആ കൃഷ്ണൻ അവന്റെ ഓടക്കൂൽ വായിച്ചു. അനന്തശായിയായ പദ്മനാഭന്റെ അലൗകികമായ പ്രഭ എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചു.

24. രാഗം: ബിഭാസ്, ചൗതാളം (ധ്രുപദ്)

പല്ലവി

ആജ് ഉന്നീന്ദ്രേ ചലേ ആയേ റാടോ മോരേ അംഗനാ
ബ്രജ് രാജ് നന്ദകുവർ മായി ഗിരിധാരി (ആജ്...)

അനുപല്ലവി

1. കോമള് കപോലന് മേ രാജ് ജാകേ ബിന്ദന്
അഞ്ജന് അധർ ലസേ ചിത്ര രൂപ് ധാരീ (ആജ്...)
2. മോസേ കഹോ ആവന് ഔരത് തേ രതി പായോ
മേ തോ ജാഗീ രഹീ, അബ് ഭോർ ഭയോ പ്യാരീ (ആജ്...)
3. പത്മനാഭ് ദീനബന്ധു തോധേ കൈസേ മോഹേസഖീ
ഗോപിനാഥ് സാമ്പരോ എരി ബന്വാരീ. (ആജ്...)

ഭാവർത്ഥം

പല്ലവി-

സഖീ! ഇന്ന് വ്രജരാജനായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ രാസക്രീഡ കഴിഞ്ഞ് അതേ രൂപത്തിൽ ഇന്ന് എന്റെ മുറുന്ത് വന്നു.

അനുപല്ലവി

1. അവന്റെ കോമളകപോലങ്ങളിൽ പൊട്ടിന്റേയും അധരങ്ങളിൽ കൺ മഷിയുടേയും അടയാളം ഞാൻ കണ്ടു.
2. ഇവൻ വരുമെന്ന് വാക്കു തന്നിരുന്നതുകൊണ്ടു ഞാൻ പുലരും വരെ കാത്തിരുന്നു. ഇപ്പോഴിതാ രാസക്രീഡ കഴിഞ്ഞ് അവൻ എന്റെയടുത്ത് വന്നിരിക്കുന്നു.
3. സഖീ! ഇവൻ എന്നെ പറിച്ചു. ദീനബന്ധുവായ ഈ പത്മനാഭന് എങ്ങനെ എന്നെ ഉപേക്ഷിക്കാനാകും.

25. രാഗം: യമുനകല്യാണി, അടതാളം

(മിശ്രപഹാടി രാഗത്തിൽ ഡോ. ബാലമുരളീകൃഷ്ണ പാടിവരുന്നു. ശ്യാമകല്യാണിയിലും പാടിക്കേൾക്കാം.)

പല്ലവി

ആജ് ആയേ ശ്യാമ് മോഹന് രാസമണ്ഡല് വേല്നേ

അനു പല്ലവി

1. ബാംസുരീ കീ യുനക് ലാഗേ താന് തന് നതോം തനോം
ബാജേ താജ് മുദംഗ് കീ യുന് ധ്രുകുട് തകിട് തക് ധ്രുകുട് തഥോം
(ആജ്...)
2. നാച് രഹേ ഗോരീ, താന് മൈയാ, മൈത്, മൈ, തൈ, തകിരി തോം
ബാജേ പായല്, ഹുംഛന്ദ്, നന്, ത്വന്, നന്, തന് തോം
(ആജ്...)
3. താന് ഗാവേം തകദിം താദി, ധിർകത്
തക് തോം തഥോം ധിംതകിട് ,
തക ധിന്, കിടതക്, ധിം തകിട്, തക്, തക് തഥോം (ആജ്...)
4. പത്മനാഭ് തുമാരീ ലീലാ ക്യാകഹും മേ സാമ്പരോ

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി

സഖീ! ഇന്ന് മേഘവർണ്ണനായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ രാസലീലയ്ക്കായി വൃന്ദാവനത്തിൽ വന്നു.

അനുപല്ലവി

1. ഓടക്കുഴലിന്റേയും മൃദംഗത്തിന്റേയും ശബ്ദം താളാത്മകമായി മുഴങ്ങി.
2. ഗോപസ്ത്രീകൾ പാട്ടുപാടി, നൃത്തം ചെയ്തു. അവരുടെ ചിവങ്കുകളുടെശബ്ദം വൃന്ദാവനത്തിൽ മുഴങ്ങി
3. പാട്ടിന്റേയും ചിലങ്കയുടേയും താളാത്മക ശബ്ദം
4. അല്ലയോ ശ്രീപത്മനാഭ! അങ്ങയുടേ ലീലകളെ ഞാൻ എങ്ങനെവർണ്ണിക്കട്ടെ. ഞാൻ ശരണാഗതനാണ്, എന്റെ ദുഃഖങ്ങളെ അകറ്റിയാലും

26. രാഗം: കാഞ്ചോജി, ആദി താളം (ടപ്പാ)

അബ് തോ ബൈരാഗിന് ഭയി ആലി മേതോ
 അബ് ബൈരാഗിന് ഭയി
 സേജ് സിംഗാർ കചരൂനഹീ ഭാവേ
 ലുഖ് സബ് ഫുല് ഗയി (അബ് തോ....)

ഭാവാര്ത്ഥം

സഖീ! ഞാൻ വിഷയസുഖങ്ങളിൽ വിരക്തയായി. ശൃംഗാര ചേഷ്ടകളൊന്നും എനിയ്ക്കു സുഖമുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല. സുഖം എന്താണെന്ന് കൂടി ഞാൻ മറന്നിരിക്കുന്നു.

27. രാഗം: സുരതി, ആദിതാളം

പല്ലവി

ഭയി ലോ പിയാചാൻനി രാത് അബ് രഹിയോ മോരേ സാഥ്,

അനുപല്ലവി

1. ബിജരീ സേ പീത് ഡുലാവും ഭുജ് മേ ഭുജാഹീ മിലാവും സബ് ഫുല് ഹാർ ബനാവും മന് ഭർ ഭർ ഭുഷണ് പാവും (ഭയിലോ...)
2. തന് മോ അബീർ ലഗാവും അംഗിയാ കേ കോർ ഖുലാവും ദിന് കേ വിയോഗ് ബുത്യാവും തോസേ ചുനരി ഹമരീ രംഗാവും (ഭയിലോ...)

3. ജൈസേ തൃഖാ സേവ് പയ്യാ പാവേ സദാ ദുഃഖ് സൈയ്യാം
ഐസേ തവും മോരേ ഭയ്യാ തുമ് ഡാരോ പിയോ ഗല് ബൈയ്യാം
(ഭയിലോ...)
4. കോന് വബര് മോ ലേവയ്യാ ഹോവേ നഹി സുഖ് ദൈയ്യാ
സാധു കേ ഹിത് മേ രഹയ്യാ പത്മനാട് പ്രഭു മോ ബലൈയ്യാ
(ഭയിലോ...)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി-

പ്രിയതമാ! ചന്ദ്രികാ ചർച്ചിതമായ രാത്രി ഇതാസമാഗതമായിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് എന്നോടൊപ്പം വസിച്ചാലും.

അനുപല്ലവി

1. ഞാൻ അങ്ങയെ വെച്ചൊമരം കൊണ്ടു വീശട്ടയോ? ഞാൻ അങ്ങയുടെ കൈത്തണ്ട എന്റെ കൈയിൽ എടുക്കട്ടയോ? ഞാൻ അങ്ങയെ പൂമാലയുണ്ടാക്കി അണിയിക്കട്ടയോ? അങ്ങനെ ഞാൻ പരന്മാനന്ദത്തിൽ ലയിക്കട്ടയോ?
2. ഞാൻ അങ്ങയുടെ തളിർമേനിയിൽ സുഗന്ധം പൂശട്ടയോ? ഞാനെന്റെ അംഗവസ്ത്രം അഴിക്കട്ടയോ? ദിവസം മുഴുവനുമുള്ള എന്റെ വിയോഗ ദുഃഖം എല്ലാം മറക്കുവാൻ വേണ്ടി ഞാൻ നിന്നെ എന്റെ മുടുപടത്തിൽ ഒളിപ്പിക്കട്ടയോ?
3. മധുരപലഹാരങ്ങൾ കഴിക്കുമ്പോൾ വിശപ്പ് എങ്ങിനെ മാറുന്നുവോ അങ്ങിനെ അങ്ങയുടെ ഗാഢാലിംഗനത്തിൽ എന്റെ മനസ്സിലെ ദുഃഖം അകലട്ടെ.
4. എന്റെ ക്ഷേമമന്വേഷിക്കാൻ നീയല്ലാതെ മറ്റൊരുമില്ല. ഭക്താഭീഷ്ടപ്രദനായ ശ്രീപത്മനാഭാ! ഞാൻ അങ്ങയെത്തന്നെ അഭയം പ്രാപിക്കുന്നു. എന്നെ രക്ഷിച്ചാലും.

28. രാഗം: രേഖതാ (ഭൈരവി), ആദിതാളം

പല്ലവി

ആന് മിലോ മെഹബുബ് ഹമാരോ

അനുപല്ലവി

1. ഹോവും തോരി ദാസി ലാലാ നന്ദ കുവര് പ്യാരോ (ആന്...)
2. ചുന് ചുന് കലിയാം മേ സേജ് ബനാവും
സേജ് പലംഗ് രംഗ് മഹല് തുമാരോ. (ആന്...)
3. അതര് അബീര് ഗുലാബ് ലഗാവും
പ്രേമ് കടോരീ സേ മോകും നാഥ് ബിസാരോ (ആന്...)
4. പത്മനാട് പ്രഭു ഫണിപരശായി
കബഹും നഹീം മോകു നാഥ് ബിസാരോ (ആന്...)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി

പ്രിയതമനായ കൃഷ്ണാ! എനിക്ക് എത്രയും പെട്ടെന്ന് ദർശനം തന്നാലും.

അനുപല്ലവി

1. പ്രിയ നന്ദ കുമാരാ ഞാൻ നിന്റെ ദാസിയായിക്കൊള്ളാം.
2. നിന്റെ കൊട്ടാരത്തിലെ ശയ്യാ ഞാൻ തിരഞ്ഞെടുത്ത പുഷ്പങ്ങൾ കോണ്ടു അലങ്കരിക്കാം.
3. നിന്റെ കോമള മേനിയിൽ നാനാ തരത്തിലുള്ള സുഗന്ധ തൈലങ്ങൾ പൂശിത്തരാം. നീ എന്നെ പ്രേമം കൊണ്ടു വീർപ്പു മുട്ടിക്കരുതേ!
4. അനന്തശായിയായ പത്മനാഭാ! എന്നെ അങ്ങ് ഒരിക്കലും കൈ വിടരുതേ!

29. രാഗം: പൂർവ്വി, ചൗതാളം

പല്ലവി

ഊയോ സുനിയേ മേരീ സന്ദേശ്
ചലേ ജബ് സേ പിയാ പരദേശ്

അനുപല്ലവി

1. ഗൗവ്വാം ത്യുണ്നീർ ത്യാഗ് കീന് ഹോ
സബ് ഗ്വാല് ബാല് ശോച് കീന് ഹോ
ജല് ജമുനാ നഹി ഭാവേ
ഖഡി ഭര് കുഞ്ജ് കുലോയേ (ഊയോ...)
2. ഹാഥേ മുരളീ ഗലേ മാലാ
ചലേ ജബ് നന് കേ ലാലാ
മോഹേ ബ്രജ് കേ ജോ നര് നാരീ
ഭൂലേ കൈസേ മോകും ബന്വാരീ (ഊയോ...)
3. ജബ് ലീനോ ജനമ് ബ്രജ് മേ
ഹരോ സബ് താപ് ക്ഷണ് ഭര് മേ
ഐസേ പ്രഭു കേ വിയോഗ് സഹേ
കൈസേ ഹംകു സോ ഛോഡീ രഹേ (ഊയോ...)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി

(കൃഷ്ണൻ വൃന്ദാവനത്തിൽ നിന്നും മധുരയ്ക്കു പോയതിന് ശേഷം ഉദ്ധവർ വൃന്ദാവനത്തിൽ വരുന്നു.

അപ്പോൾ ഒരു ഗോപികാ, ശ്രീ കൃഷ്ണന്റെ അഭാവത്തിൽ വൃന്ദാവന വാസികൾക്കുണ്ടായ ദുഃഖം വിവരിക്കുന്നു.) ഉദ്ധവരേ! എന്റെ പ്രിയനുള്ള സന്ദേശം കേട്ടാലും

അനുപല്ലവി

1. പശുക്കൾ പൂല്ല്യം വെള്ളവും ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗോപ ബാലകന്മാരെല്ലാം ദുഃഖത്തിലാണു. യമുനാ നദിയിലെപരിശുദ്ധമായ ജലം പോലും ഞങ്ങൾക്ക് പ്രിയമായി തോന്നുന്നില്ല. വളിക്കുടിലുകൾ എല്ലാം നിമിഷ നേരം കൊണ്ടു വാടിക്കരിഞ്ഞു.
2. മാറത്ത് വനമാലയും കയ്യിൽ ഓടക്കുഴലും പിടിച്ചു, വൃന്ദാവന നിവാസികളെയെല്ലാം മോഹിപ്പിച്ചുനടന്ന ആ ബാലഗോപാലൻ എന്നെ എങ്ങനെ മറക്കും.
3. അവൻ ഈ വ്രജഭൂമിയിൽ ജനിച്ച നിമിഷത്തിൽ തന്നെ ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ ദുഃഖങ്ങളും ശമിച്ചിരുന്നു. ആ പ്രഭുവിന്റെ വിരഹം ഞങ്ങൾ എങ്ങനെ സഹിക്കും? ആ പ്രഭു ഞങ്ങളെ എങ്ങനെ മറക്കും?.

4. വേദങ്ങളിലെല്ലാം ആരുടെ മാഹാത്മ്യമാണോ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത്, പതിനാലു ലോകങ്ങളിലും ആരുടെ രൂപമാണോ അഭിനമയ്ക്കിയിരിക്കുന്നത്, ആരുടെ ശക്തികൊണ്ടാണോ ജീവജാലങ്ങൾ ചേതനയുള്ളവരായിരിക്കുന്നത്, ആ ചൈതന്യ സ്വരൂപനെ, അല്ലയോ ഉദ്ധവാ! ഞങ്ങൾ ഗോകുലവാസികളുടെ സന്ദേശം കേൾപ്പിച്ചാലും.

30. രാഗം: ബേഹാഗ്, ചൗതാളം

പല്ലവി

വ്രജ് കീ ഹരവീ ഹാഗയീ ഗയോ ജബ് തേ
കുംഭ് ഹരിത് ലതാ സബ് സുഖന് ആയി.

അനുപല്ലവി

1. അംസു അന് സേ ഹം അംചല് യോവേ സദാ
കുബജാ സേ പ്രേമ് രാഖിയോ, യാ മേ കൗന് ലലായീ (വ്രജ് കീ...)
2. ഊയോ ഹമാരാ സന്ദേസ് മായോ സേ കഹിയോ
ജായ് പത്മനാഭ് കീ കൃപാ ജോ തീന് ലോക് ഹരായി (വ്രജ്കി...)

ഭാവാരത്ഥം

(ഗോപസ്ത്രീകൾ ഉദ്ധവരോടു പരാതി പറയുന്നു.)

പല്ലവി-

ശ്രീ കൃഷ്ണൻ മധുരയ്ക്ക് പോയതിന് ശേഷം വ്യന്യാസം ശോഭയില്ലാതെയായി. ലതാ നികുഞ്ജങ്ങൾ വാടിക്കരിഞ്ഞു.

അനുപല്ലവി

1. ഞങ്ങൾക്ക് കണ്ണു നീരൊഴിഞ്ഞ നേരമില്ല. മധുരയിൽ ചെന്ന് അവന് പുതിയ പ്രേമികമാരെ കിട്ടിക്കൊണ്ടു! പക്ഷെ ഇതൊക്കെ പുലമ്പാൻ ഞാൻ ആരാണ്!
2. അല്ലയോ ഉദ്ധവാ! ഞങ്ങളുടെ ഈ സന്ദേശം മാധവനെ അറിയിക്കുക. ശ്രീ പത്മനാഭന്റെ കൃപ ത്രി ലോകങ്ങളിലും നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു.

31. രാഗം: ബേഹാഗ്, ആദിതാളം

പല്ലവി

മേ തോ നഹി ജാവും ജനനീ ജമുനാ കേ തോ തീര്.

അനുപല്ലവി

1. ഇത്നീ സുന്ദേ മാത് യശോദാ പുഷ്ടീ മുരഹര് സേ
കൃപാ നഹി ജാവത് യേനു ചരാവത് ബാലക് കഹ് ഹം സേ
(മേ തോ...)
2. കഹത് ഹരീ സബ് ഗാലിന് മില് ഹം മീം ജത് ധന് കുഷ് സേ
ജബ് സബ് ലാജ്ഭരീ ബ്രജവാസിന് കഹേ ന കഹോ ദൃഗ് സേ
(മേ തോ...)
3. തൗ ഭീ കഹത് സബേ മധുസൂദന് ബോലത് ജസുമതീ സേ
ജബ് തബ് ഗോപിന് സബ് ഹരീ കേ മുഖ് റാങ്കത് നിജ് കര് സേ
(മേ തോ...)
4. ഐസീ ലീലാ കോടീ കിയോ കൈസേ ജായേ മധുബന് സേ
പത്മനാഭ് പ്രഭു ദീന് ഉധാരണ് പാലോ സബ് ദു:ഖ് സേ
(മേ തോ...)

ഭാവാര്ത്ഥം

പല്ലവി-

(ശ്രീ കൃഷ്ണൻ യശോദയോടു പറയുന്നു)
അമ്മേ! ഞാൻ യമുനാതടത്തിലേക്ക് പോകുന്നില്ല.

അനുപല്ലവി

1. (യശോദ കൃഷ്ണനോടു ചോദിക്കുന്നു) നീ എന്തു കൊണ്ടാണ് കാലികളെ മേയ്ക്കാൻ പോകാത്തത്? ഗോപബാലകന്മാർ നീ ചെല്ലുന്നില്ലെന്ന് പരാതി പറഞ്ഞല്ലോ?
2. (ശ്രീ കൃഷ്ണൻ പറയുന്നു) ഈഗോപികമാർ അവരുടെ കുച മണ്ഡലങ്ങൾ കൊണ്ടു എന്നെ അമർത്തുന്നു. ലജ്ജാ വിവശരായി അവർ എന്റെ നേർക്ക് കടക്കണ്ണുകൾ എറിയുന്നു.
3. ഇങ്ങനെയൊക്കെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ യശോദയോടു പരാതി പറഞ്ഞപ്പോൾ, ഗോപികമാർ തങ്ങളുടെ കൈ കൊണ്ട് കൃഷ്ണന്റെ മുഖം പൊത്തി.
4. ഈ വിധമുള്ള അനേകം ലീലകളാടിയ ശ്രീകൃഷ്ണൻ എങ്ങനെ വൃന്ദാവനം ഉപേക്ഷിച്ചു. ഭക്തവത്സലനായ പത്മനാഭാ! എന്റെ ദുഃഖങ്ങളെയെല്ലാം അകറ്റിയാലും.

32. രാഗം: ഘമ്മാജ്, ആദിതാളം (ധ്രുപദ്)

മിലിയേ ശ്യാമ് പ്യാരേ വിരഹ് ഭരീ തേ രാധികാ ജീവേ
ലീജോ സുന് ബാത് മോരീ ബാംസുരീ ബജൈയ്യാ.
ചേരാഡ് ദീജോ മാണ് മേ തോ ജോഡും ഹാഥ്വേ

ഭാവാര്ത്ഥം-

എന്റെ പ്രിയതമനായ കൃഷ്ണാ! നിന്റെ ഈ രാധികാ വിരഹ തപ്തയായി കഴിയുന്നു. നീ എന്റെ ഈ പ്രാർത്ഥന കേട്ട് എന്റെ അരികിൽ വന്ന് ആ വേണുഗാനം ഒന്നു കേൾപ്പിക്കുവാൻ കരുണ കാണിക്കൂ. എന്നോടുള്ള പിണക്കമെല്ലാം മറന്ന് നീ എന്റെ കൈ പിടിക്കൂ. ഞാൻ താണ് തൊഴുതപേക്ഷിക്കുന്നു.

33. രാഗം: പരജു, ചൗതാളം (ധ്രുപദ്)

പല്ലവി

സാമ്പരോ തേരീ മുരളീ - ധുന് സേ
ബാവരീ ഭയീ സബേ ബ്രജ് നാരീ.

അനുപല്ലവി

1. ഛനനന് സുനനന് ഛും ഛനന് നനന്
ബാജത് ധുനന് പര് ഗിരിധാരീ (സാമ്പരോ...)

2. മിൻകൽ, മൈകൽ മോം തരികിട തക് നാചൽ സബ് മില്
ശ്രുതി ഗതികാരി സയനൻ സേ സബ് ദു:ഖ്നാസൽ
പത്മനാഭ് ഛരവീ മേ ബലിഹാരി (സാമ്പരോ...)

ഭാവാരത്ഥം

പല്ലവി-

ശ്രീകൃഷ്ണൻ വേണുഗാനം കേട്ട് വ്രജാംഗനമാർ ഉന്മത്തരായി തീർന്നു.

അനുപല്ലവി

1. ശ്രീകൃഷ്ണൻ വേണുഗാനത്തോടൊപ്പം ഗോപികമാരുടെ നൃത്തം.
ശ്രീ പത്മനാഭൻ അലൗകികമായ പ്രഭയിൽ ഞാൻ അലിഞ്ഞു ചേരുന്നു.

34. രാഗം: കാപ്പി, ആദിതാളം (ഖയാൽ)

ജാവോ മത് തും പരദേസ് ബാലമ്
മേരേ ജു പ്യാരേ
അതർ ലഗാവും സുഗന്ദ് ലഗാവും
ഔദ് ഗുലാബ് അബീർ
കമല് സരോവർ സേ ഉഡ് പംചരി
കൈസേ ജീവേ ബിന് നീർ

സന്ദർഭം - ശ്രീകൃഷ്ണൻ വൃന്ദാവനത്തിൽ നിന്നും മധുരയിലേയ്ക്കു പോകാൻ
തുനിയുമ്പോൾ ഗോപികമാരുടെ വിലാപം

ഭാവാരത്ഥം:

പ്രിയതമാ! അങ്ങ് പരദേശത്തേയ്ക്കു പോകരുതേ. അങ്ങയെ ഞാൻ സുഗന്ധ ദ്രവ്യങ്ങളാൽ ലപനം
ചെയ്യാം താമരപ്പൊയ്കയിൽ ജീവിയ പക്ഷിയ്ക്ക് വെള്ളമില്ലാതെ എങ്ങിനെ ജീവിക്കാനാകും.

35. രാഗം: സ്വിന്ധോഡി, ആദിതാളം (ഖയാൽ)

ഗാഫീല് ഭയി ലോ രേ മിയാ മേ കൈസേ ജാവും
ഇന് ബാതന് മോ മാന് ന കീജോ മേ തോ മോഹി
മേരേ ബാലമുവേ
ഗാഫീല് ഭയി ലോ രേ മിയാ.

ഭാവാരത്ഥം

പ്രിയ സഖീ! എന്റെ പ്രിയതമൻ എവിടെയാണെന്ന് ഒരു നിശ്ചയവുമില്ല. അവനെ തിരക്കി
ഞാൻ എങ്ങനെ പോകും. ഞാൻ അവനിൽ മോഹിച്ചിരിക്കുകയാണ്.

36. രാഗം: സ്വിന്ധോഡി, ആദിതാളം (ടപ്പ)

ഗോരീ മത് മാറോ ബാബ് സേ, നൈനോം കി പ്യാരീ
തന്മന് മേരോ ലഗേ തേരേ തന് മേ
ഘും ഘട് പട് ഹസ് കേ നികാൽ വേ.

ഭാവർത്ഥം

പ്രിയതമേ! നീ നിന്റെ കടക്കണ്ണുകൾ കൊണ്ടു ഇങ്ങനെ അമ്പെയ്യരുതേ. നീ സന്തോഷാതിരേകത്താൽ മുടുപടം മാറിയാൽ നമ്മുടെ ശരീരവും മനസ്സും ലയിച്ച് ചേരും.

37. രാഗം: രവിഞ്ചോഡി, ആദിതാളം

കാൻഹാ നേ ബജായീ ബാംസുരീ
മന് മോഹേ ജിന് സേ
ജബ് തബ് ശ്യാമ് ബജായീ ബാംസുരീ യാലേ
ഗയീ മേരീ മന് കീ കരാരി!
കാൻഹാ നേ ബജായീ ബാംസുരീ.

ഭാവർത്ഥം.

ശ്രീ കൃഷ്ണന്റെ, സുമധുര രാഗങ്ങളുതിരുന്ന വേണുനാദം കേൾക്കുമ്പോഴെല്ലാം, മനസ്സിലെ സകല ദുഃഖങ്ങളും ഞാൻ മറക്കുന്നു.

38. തില്ലാന: ധനാശി, ആദിതാളം

(ധനാശി രാഗത്തിൽ ശ്രീ. ലാൽഗുഡി ജയരാമൻ ചിട്ടപ്പൊട്ടത്തി ഏറെ പ്രചാരത്തിലായിരിക്കുന്നു.)

പല്ലവി

ഗീതുകുനികൃതകധീം നത്യകൃതതോം
നാചരത് ഗൗരി
തായിതൈ തൈയിതൈ ധിരകത (ഗീധ്യ)

അനുപല്ലവി

ബാജ്പായല് കഹേ ത്വനന ത്വനന
ബാജ് പായല് കഹേ
ത്വനന ത്വനന ത്വനന ത്വനന തോം
ത്വനന ത്വനന ത്വനന ത്വനന തോം
ത്വനന ത്വനന തനന തനന (ഗീധ്യ)

ചരണം 1

താനഗാവേ തകധ തൈതയൈ
തെയ്മ തെയ്ത ദിരനാം
ധീം തകിടതക ധീം
ധീം തകിടതക ധീം
ധീം തകിടതക ഹതതോം ഹതതോം ഹത (ഗീധ്യ)

ചരണം 2

പത്മനാഭ തുംഹാരി ലീല
ക്യാകഹും മേ സാവരോ
താപസങ്കട ശരണേ ആയാ
സോഹമാരോ തുംഹാരോ
തദീം തദീം ദിരനാ ഉദനിത
ദാനി ദാനി തദീം തദീം ദിരനാ

താദൃശ്യാം തകജ്ജ്ഞുതക താദാനിധീം അലരി അലരി
തകതദാദാനി തകതദാദാനി തകദാദാനി ധീം ധീം ധീം തനി
അലരി തോം തോം തോം തക തനി അലരി
തോം തോം തോം തകദനി തനി അലരി (ഗീധു)

ഭാവാർത്ഥം

പല്ലവി:

മംഗളകരമായ നൃത്ത ധനി

അനുപല്ലവി

താനന താനന എന്ന് ചിലമ്പൊലിയിലൂടെ ചിലങ്ക പറയുന്നു

ചരണം 1

മംഗളകരമായ നൃത്ത ധനി

ചരണം 2

അല്ലയോ ശ്രീ പത്മനാഭ, അങ്ങയുടെ ലീലകളെ ഞാൻ എങ്ങനെ വർണ്ണിക്കട്ടെ? ഞാൻ ശരണാഗതനാണ്. എന്റെ ദുഃഖങ്ങളെ അകറ്റിയാലും. (തുടർന്ന് മംഗളകരമായ നൃത്തധനി)